

30. JAANUAR 2019.

VALLA ETTEVÕTETE ANALÜÜS

2016 JA 2017 MAJANDUSAASTA

EDUARD LAUR
HARJU ETTEVÕTLUS – JA ARENDUSKESKUS
Eduard@heak.ee

Eesmärk

Analüüsi tellijaks on Lääne-Harju vallavalitsus, kelle soov on saada terviklik pilt ettevõtlusest vallas, vallas tegutsevatest ettevõtetest, nende majanduslikust seisust ning ettevõtluses valitsevatest trendidest. Analüüsi eesmärk on anda omavalitsuse juhtidele numbrid ja faktid, mille järgi saab teha vajalikke juhtimisotsuseid.

Disclaimer:

Sisendiks on kasutatud äriregistri andmeid, mis omakorda baseeruvad ettevõtete poolt esitatud majandusaasta aruannetel. Tulemust mõjutavad järgmised asjaolud: (i) ettevõtte registreerimisaadress ning tegelik tegevuskoht on erinevad või ettevõtte ei ole vastavaid andmeid uuendanud; (ii) ettevõtte on esitanud äriregistrile ebatäpse tegevusala (emtak kood) ning (iii) ettevõtte ei ole õigeaegselt esitanud majandusaasta aruannet. Sellegi poolest on kasutatud andmed piisavad, et anda suur pilt käesolevast olukorrast ning üldistest trendidest.

Sisukord

Eesmärk.....	1
Disclaimer:	1
Analüüsiks kasutatud sisendid ja metoodika	4
Ettevõtlus Lääne-Harju vallas	6
Aktiivsete ettevõtete analüüs	8
Ettevõtete jaotus vallas asukoha järgi	8
Lääne-Harju valla ettevõtete jaotus vastavalt ettevõtte tegevusalale	9
Aktiivsete ettevõtete arengu trendid perioodil 2016 ja 2017	11
Müügitulu	11
Veondus ja laondus sektori ettevõtete müügitulu muutus	11
Töötleva tööstuse müügitulu muutus	12
Hulgi- ja jaekaubanduse sektori müügitulu.....	14
Ettevõtete ekspordi muutuse trendid.....	14
Töötleva tööstuse ekspord.....	14
Veondus ja laondus sektori ettevõtete ekspord.....	16
Hulgi- ja jaekaubanduse sektori ekspordi trendid	16
Ettevõtete kasumi muutuse trendid	18
Töötajate arvu muutuse trendid	19
Detailvaade Töötleva tööstuse töötajate arvu muutusele	20
Detailvaade Veondus ja laondus sektori töötajate arvu muutusele	20
Detailvaade Majutus ja toitlustus sektori töötajate arvu muutusele	21
Tööjõukulude muutuse trendid	21
Ettevõtete lisandväärtuse muutuse trendid	22
Töötleva tööstuse ettevõtete lisandväärtuse muutus.....	24
Veondus ja laondus sektori ettevõtete lisandväärtuse muutus.....	24
Ettevõtlus kantides.....	26
Paldiski	27
Lehola kant.....	28
Laulasmaa kant	30
Vasalemma kant.....	30
Keila-Joa kant	31
Padise kant.....	32
Kloogaranna kant	32
Karjaküla kant.....	33

Klooga kant	34
Rummu kant.....	34
Vihterpalu kant	35
Harju-Risti kant	36
Madise kant.....	38
Kokkuvõte Lääne-Harju valla ettevõtlusest.....	39
Lääne-Harju valla ettevõtlust iseloomustavad tegurid	39
Täiendavad tähelepanekud	39

Analüüsiks kasutatud sisendid ja metoodika

Kasutatud algandmed. Andmed pärinevad ettevõtete poolt esitatud majandusaasta aruannetest ning juhul kui ettevõtte on jätnud majandusaasta aruande esitamata või esitanud ebatäpseid andmeid, siis võib see mõjutada analüüsi tulemust. Samuti võib, aga ei pruugi lõpptulemust mõjutada ettevõtetes kasutatav erinev raamatupidamistava.

Valimi geograafiline piirkond. Valimiks on kõik ettevõtted mis olid aastatel 2016. ja 2017. registreeritud territooriumil mis 2017. aasta haldusreformi järgselt on Lääne-Harju valla koosseisus. Analüüsi eesmärk ei ole hinnata kas ja kuidas haldusreform mõjutas piirkonnas tegutsevaid ettevõtjaid.

Tuleb tähele panna, et ettevõtte registriaadress ei pruugi kokku langeda ettevõtte reaalse tegevusaadressiga. Peamised tegevuskoha ja registriaadressi erinevuse põhjused on:

- Ettevõttel on mitu tegevuskohta;
- Ettevõtte, eriti teenuseid pakkuvate ettevõtete puhul, ei osutata teenust mis vajab konkreetset tegevuskohta, sest teenust osutatakse kliendi juures. Levinud praktika *ehitussektori väike- ja mikroettevõtete* puhul;
- Ettevõtte on kolinud aga registreerimisaadressi ei ole muudetud;
- Omanike otsusel on registreerimisaadress tegevuskohast erinev, jms.

Analüüsi koostamise ajal avastatud tegurid, mis suurendavad vea tekkimise võimalust ning muudavad andmete ühtlustamise keerulisemaks.

Renditööjõu kasutamine ja erinevad metoodikad selle kajastamises majandusaasta aruandes. Mitmed valimis olevad ettevõtted on kasutanud renditööjõudu ning kajastanud renditööjõuga seotud tööjõukulud, kuid ettevõtte töötajatena on aruandes kirjas ainult täistööajaga töötavad lepingulised töötajad. Enamusel juhtudel õnnestus täpsustavad andmed saada ettevõtte juhtkonnalt või majandusaasta aruande tekstist. Samas oli ka ettevõtteid, mis olid aruandes ainult viidanud, et tööde teostamiseks on kaustatud renditööjõudu või füüsilisest isikust ettevõtjad (FIE), kuid aruandest ei selgu sellega seotud kulud ega kasutatud töötajate arv. Kui selline ettevõtte, ei avaldanud soovi anda täpsemaid andmeid kasutatud töötajate kohta, siis jäigi analüüsi andmebaasis ettevõtte töötajate arvaks null. Kõikide majandusaasta aruannete läbi lugemine analüüsi koostamiseks antud aja jooksul ei ole võimalik. Selle pärast kontrolliti ja vajadusel parandati vaid nende suuremate ettevõtete tööjõukulude suurust ning töötajate arvu, kus renditööjõu kasutamine oli kergelt tuvastatav. Raskem on tuvastada renditööjõu kasutamist, kui ettevõttel on täiskohaga töötajad ja lisaks sellele kasutatakse, näiteks hooajaliselt, ka renditööjõudu.

Mitmete ettevõtete puhul, mille käibed ületasid 100 000 € aga töötajaid ja ka tööjõukulusid ei olnud, oli omanik regulaarselt maksnud endale dividende. Osad nendest ettevõtetest ongi passiivsed, näiteks kasutatakse ettevõtet finantsinvesteeringute haldamiseks või on tegemist nn. projekti halduse jaoks loodud ettevõttega, näiteks konkreetse kinnisvara arenduse halduseks, jms.

Majandusaasta erinevus kalendriaastast. Ettevõtete arv, mille majandusaasta erineb kalendriaastast on üksikud. Kui tegemist on suure või keskmise suurusega ettevõttega ning ettevõtte majandusaasta aruande esitamise tähtaega ei ole veel saabunud, siis võib see avaldada mõju üldpildile. Analüüsi koostamise ajal on tuvastatud vähemalt viis ettevõtet, mille majandusaasta erineb kalendriaastast ning kaks ettevõtet mille viimane majandusaasta kestis 18 kuud, sest muudeti majandusaasta alguse aega.

Töötajate taandamine täistööajaga töötajate arvule. Majandusaasta aruandes on nõutud töötajate taandamine keskmisele täistööajaga töötanud töötajate arvule. Eriti mikroettevõtete puhul võib töötajate keskmise arvu ümardamine kas üles või alla poole täistöökohaga töötajani tekitada näilisi moonutusi tööjõukuludes töötaja kohta. On alust arvata, et paljud mikroettevõtted on täistöökohaga töötajate arvuks märkinud kõikide töötajate, ka need kes töötavad osalise koormusega, arvu perioodi lõpu seisuga.

Grupi andmete konsolideerimine. Kus oli võimalik, on konsolideerimisgrupi emettevõtte puhul arvesse võetud mitte konsolideerimisgrupi, vaid ainult konkreetse ettevõtte majandusnäitajad.

Ettevõtete jagamine kategooriatesse.

Euroopa liidus jaotatakse ettevõtted mikro, väike, keskmise suurusega ja suurteks ettevõteteks järgmise reegli järgi:

- *Suurettevõtted* milles on üle 250 töötaja ja käive üle 50 miljoni euro.
- *Keskmise suurusega* ettevõtted kuni 250 töötajaga, aastase käibega kuni 50 miljonit eurot ja/või aastase bilansimahuga kuni 43 miljonit eurot.
- *Väikeettevõtted* kuni 50 töötajaga, aastase käibe ja/või bilansimahuga kuni 10 miljonit eurot.
- *Mikroettevõtted* kuni 10 töötajaga ning aastase käibe ja/või bilansimahuga kuni 2 miljonit eurot.

Käesolevas analüüsis on valikkriteeriumina kasutatud käivet, mitte bilansimahtu.

Ettevõtete kategooria määratlus on sätestatud Euroopa Komisjoni soovitusel 2003/361/EÜ¹, mille uus versioon võeti vastu 6. mail 2003. Uus soovitus jõustus 1. jaanuaril 2005

Sellise klassifikatsiooni puhul langeksid u. 80% Harjumaal registreeritud ettevõtetest *mikroettevõtte* kategooriasse, ka need mis ei oma reaalselt majandustegevust. Kuna omavalitsuse seisukohalt on tähtis pöörata tähelepanu nn. aktiivsetele ettevõtetele, ehk ettevõtetele mis loovad reaalselt töökohti ning jätta tähelepanu alt välja nn. passiivsed ettevõtted (mitte tegutsevad-, elustiili- ja finantsinvesteeringute haldamiseks loodud ettevõtted), siis tehti käesoleva analüüsi koostamisel otsus jagada *mikroettevõtted* omakorda 3 kategooriasse. Käesolevas analüüsis on:

- **Mikroettevõtte**, ettevõtte mis vastab EU määratlusele ja kus on vähemalt 2 töötajat, ehk reaalselt töökohti loov ettevõtte;
- **Vähem kui 2 töötajaga mikroettevõtte**, ettevõtte mille käive on vähemalt 20 000 ja ettevõtte tööjõukulud on vähemalt 20 000 euro. See tähendab, ettevõtte on võimaline ettevõtte ainsale töötajale, kes üldjuhul on ka ettevõtte omanik, maksma Eesti keskmist töötasu;
- **Passiivsed** ettevõtted. Käik ülejäänud ettevõtted, mis ei ole täitnud eelnimetatud lävendeid.

Aktiivsed ja Passiivsed ettevõtted.

Edaspidi kasutame dokumendis mõisteid *Aktiivne* ettevõtte ja *Passiivne* ettevõtte. *Aktiivseks* ettevõtteks nimetatakse siin ettevõtteid, mis eeltoodud EU määratluse järgi on *suurettevõtted*, *keskmise suurusega ettevõtted*, *väikeettevõtted* ning analüüsi koostajate poolt täpsustatud *mikroettevõtted* ja *vähem kui 2 töötajaga mikroettevõtted*. Kõigi ülejäänud ettevõtete puhul viidatakse neile kui *Passiivsetele* ettevõtetele.

¹ https://elik.nlib.ee/k-v-andmebaas/page/6/?kv_id=384&show_all=1

Ettevõtlus Lääne-Harju vallas

2017. aasta lõpu seisuga oli registriandmete järgi Lääne-Harju vallas registrisse kantud kokku 1087 ettevõtet. Neist 11 olid loodud ja registrisse kantud alles 2017. aastal. Ühel ettevõttel, on registris märke, et see on likvideerimisel.

EMTAK Jagu	Keskmine	Väike	Mikro	Mikro alla 2 töötaja	Passiivne	Kokku
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorratasteremont		1	34	14	136	185
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus			7	10	133	150
Ehitus			29	5	84	118
Töötlev tööstus	2	5	16	3	66	92
Haldus- ja abitegevused			9		73	82
Veondus ja laondus	1	5	16	4	50	76
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük		2	3	2	58	65
Muud teenindavad tegevused			4	3	50	57
Mäetööstus		1	1	1	46	49
Kinnisvaraalane tegevus			4	3	41	48
Info ja side				2	44	46
Majutus ja toitlustus		1	16		17	34
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg			2	2	27	31
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne			5	1	10	16
Finants- ja kindlustustegevus			1	1	13	15
Haridus			2	1	11	14
Veevarustus; kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus			2	1	3	6
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhugavarustamine				2	1	3
Kokku	3	15	151	55	863	1087

Tabel 1 - Lääne-Harju vallas registreeritud ettevõtete arv

Kõikidest Lääne-Harju vallas registreeritud ettevõtetest 224, ehk 20,61% on nn. *aktiivsed* ettevõtted. (vaata *aktiivse* ja *passiivse* ettevõtte määratlust lõigus [Aktiivsed ja Passiivsed ettevõtted](#) lk. 5.) Selle näitajaga on Lääne-Harju vald Harju maakonnas tagantpoolt kolmandal kohal. Võrdluseks Harju maakonnas tervikuna, välja arvatud Tallinna linn, on *aktiivsete* ettevõtete osakaal 23,87%.

KOKKU	23,87%
Anija	22,95%
Harku	19,03%
Jõelähtme	25,11%
Keila linn	22,70%
Kiili	21,18%
Kose	25,69%
Kuusalu	18,90%
Lääne-Harju	20,61%
Loksa linn	31,68%
Maardu linn	29,72%
Raasiku	25,00%
Rae	29,82%
Saku	25,13%
Saue	24,64%
Viimsi	20,69%

Tabel 2 - Aktiivsete ettevõtete osakaal Harjumaa omavalitsustes va. Tallinn

Aktiivsete ettevõtete osakaalu mõjutavad mitmed tegurid, nendest kaks peamist on: (i) kaugus Tallinna linnast ja (ii) tööstusparkide ning eelmise sajandi keskel loodud tööstuspiirkondade olemasolu omavalitsuse territooriumil.

Tallinna linnaga piirnevates valdades on registreeritud rohkem *Passiivseid* ettevõtteid mille tegevusalaks on „Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus“, mis on levinud tegevusala ettevõtetel, mida omanikud kasutavad põhitöö kõrvalt teenuste osutamiseks (konsultatsioon, nõustamine, jms.) või ka elustiili ettevõtete puhul. Vaadates Lääne-Harju valla numbreid, on nn. *Passiivsetest* ettevõtetest 133 märkinud oma tegevusalaks „Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus“.

Omavalitsustes, kuhu on viimase paarikümne aasta jooksul rajatud tööstusparke, on *aktiivsete* ettevõtete osakaal keskmisest kõrgem. Näiteks Rae, Saku ja Saue vallad.

Üks seik, mis Lääne-Harju vallas silma hakkas, oli nende ettevõtete suur osakaal, kes ei ole analüüsi koostamise ajaks veel 2017. majandusaasta aruannet esitanud. Aktiivsetest ettevõtetes, kes olid maksuameti andmetel deklareerinud tulu ning tasunud tööjõumakse ka 2017. majandusaastal, oli aruanne esitame veel 9 ettevõttel. See on 4% kõikidest aktiivsetest ettevõtetest. Lisaks tuvastati 2 ettevõtet, mis olid 2017. majandusaasta aruande esitanud kas eelmise aasta detsembri viimasel päeval või alles 2019. aasta jaanuaris.

Viimasel 6 aastal Lääne-Harju vallas asutatud uute ettevõtete arv aastate kaupa:

2012. a. – 59
2013. a. – 65
2014. a. – 98
2015. a. – 109
2016. a. – 112
2017. a. – 123

Lääne-Harju vallas ei ole registreeritud ühtegi nn. *suurettevõtet*, kokku on Harjumaal 10 ettevõtet, mis klassifitseeruvad *suurettevõtteks*.

Keskmise suurusega ettevõtteid on Lääne-Harju vallas 3, Harjumaal va. Tallinn tervikuna on keskmise suurusega ettevõtteid 95. Kolmest vallas tegutsevast *keskmise suurusega* ettevõttest kaks - [Aktsiaselts M.V.WOOL](#) ja [Aktsiaselts Bestnet](#) on tegevad *Töötleva tööstuse* sektoris ning [Aktsiaselts Alexela Terminal](#) *Veondus- ja laondus* sektoris.

Aktiivsete ettevõtete analüüs

Lääne-Harju valla ettevõtluse arendamiseks ja toetamiseks on esmane prioriteet keskenduda ettevõtetele, mis loovad reaalseid ja püsivaid töökohti ning mille tegevus on jätkusuutlik. Selle pärast oleme järgnevas analüüsis keskendunud nn. *aktiivsetele* ettevõtetele. *Aktiivseks* ettevõtteks nimetatakse siin ettevõtteid, mis EU määratluse järgi on *suurettevõtted*, *keskmise suurusega ettevõtted*, *väikeettevõtted* ning analüüsi koostajate poolt täpsustatud *mikroettevõtted* ja *vähem kui 2 töötajaga mikroettevõtted*. (Vaata täpsemalt [Ettevõtete jagamine kategooriatesse](#) leheküljel 5.) Kõigi ülejäänud ettevõtete puhul viidatakse neile kui *passiivsetele* ettevõtetele.

Ettevõtete jaotus vallas asukoha järgi

Lääne-Harju vald on oma territooriumi jaganud tinglikult kantideks². Ettevõtete jaotus nimetatud kantides on toodud tabelis *Tabel 3- Ettevõtete jaotus nn. kantide kaupa*.

KANT	Keskmine	Väike	Mikro	Mikro alla 2 töötaja	Kokku
Paldiski	1	8	26	14	49
Lehola	1	1	24	6	32
Laulasmaa		1	19	8	28
Vasalemma			21	2	23
Keila-Joa			10	7	17
Padise		1	12		13
Kloogaranna			4	8	12
Karjaküla			1	9	10
Klooga			7	2	9
Rummu			2	6	8
Vihterpalu	1		3	4	8
Harju-Risti			1	5	8
Madise			5	2	7
Kokku	3	15	151	55	224

Tabel 3- Ettevõtete jaotus nn. kantide kaupa

Aktiivsete ettevõtet arvu poolest on esimesel kohal Paldiski linn. Kui mitmetes Harjumaa omavalitsustes on *Töötleva tööstuse* ettevõtete puhul näha koondumist konkreetsetesse piirkondadesse, siis Lääne-Harju vallas on jaotus pigem ühtlane.

² Vaata Lääne-Harju arengukava projekti

<http://laaneharju.ee/documents/17842239/19832168/Haridusvaldkonna+arengukava+%28t%C3%B6%C3%B6materjal%29.pdf/209f1b64-a704-4eb9-909e-f1e583cf7b64>

KANT	↓ Keskmine	Väike	Mikro	Mikro alla 2 töötaja	Kokku	
Lehola	1		1	4	6	
Paldiski			2	3	5	
Laulasmaa				3	1	4
Rummu			1	2		3
Vasalemma				1	1	2
Padise				1		1
Keila-Joa					1	1
Klooga				1		1
Vihterpalu	1					1
Karjaküla				1		1
Harju-Risti			1			1
Kokku	2		5	16	3	26

Tabel 4 - Aktiivsete Töötleva tööstuse ettevõtte paiknemine kantides

Kui vaadata ka Lehola kanti, kus *Töötleva tööstuse* ettevõtete arv on kõige suurem, siis need ettevõtted ei asu ühes suuremas tööstuspargis vaid eraldi. Tööstusalade puudumine, välja arvatud Paldiski linn, on see mis iseloomustab Lääne-Harju valda.

Lääne-Harju valla ettevõtete jaotus vastavalt ettevõtte tegevusalale

Valla *Aktiivsete* ettevõtete jaotus tegevusala ja suuruse lõikes.

EMTAK Jagu	2. Keskmine	3. Väike	4. Mikro	5. Mikro alla 2 töötaja	Kokku	
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrattasteremont			1	34	14	49
Ehitus				29	5	34
Töötlev tööstus	2	5	16	3		26
Veondus ja laondus	1	5	16	4		26
Majutus ja toitlustus		1	16			17
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus				7	10	17
Haldus- ja abitegevused				9		9
Kinnisvaraalane tegevus				4	3	7
Muud teenindavad tegevused				4	3	7
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük			2	3	2	7
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne				5	1	6
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg				2	2	4
Veevarustus; kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus				2	1	3
Mäetööstus			1	1	1	3
Haridus				2	1	3
Info ja side					2	2
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhugavarustamine					2	2
Finants- ja kindlustustegevus				1	1	2
Kokku	3	15	151	55		224

Tabel 5 – Aktiivsete ettevõtete jaotus tegevusala ja kategooria lõikes

Ehkki kõige rohkem *aktiivseid* ettevõtteid tegutseb *Hulgi- ja jaekaubanduse* valdkonnas, on Lääne-Harju vallas tegutsevad suurimad ettevõtted *Töötleva tööstuse* ning *Veondus ja laondus* sektori ettevõtted. Nimetatud sektoritesse kuuluvad valla ainukesed kolm *keskmise suurusega* ettevõtet ja kümme, ehk 2/3 *väikeettevõtetest*.

Kolm keskmise suurusega ettevõtet on vastavalt:

- Kala töötlemise ja säilitamisega tegelev ettevõtte *Aktsiaselts M.V.WOOL*, mis omab kahte tegevuskohta, millest üks on Vintse külas ja teine Saue vallas Hüürus.
- Metalltoodete tootmisega tegelev *Aktsiaselts Bestnet*.

- *Veondus ja laondus* sektorisse kuuluv ettevõtte [Aktsiaselts Alexela Terminal](#) tegevusalaks on heledate naftasaaduste, naftakeemia ja vedeldatud gaasi hoiustamine ja transiidi korraldamine.

Nimetame ära ka *Töötleva tööstusega* tegelevad väikeettevõtted, need on:

- [Osaühing TAD Logistics](#), mis tegeleb pehmemööbli tootmine ja komplekteerimine ning ka mööbli tootmiseks vajalik kangaste müügiga.
- [AS Paldiski Tsingipada](#), mille tegevusalaks on teraskonstruksioonide kuumtsinkimine. [AS Paldiski Tsingipada](#) on [Aktsiaselts Bestnet](#) tütarettevõtte, [Aktsiaselts Bestnet](#) omanduses on 60% ettevõtet aktsiatest.
- Liuguste ja garderoobisüsteemide tootja [Structo Industry OÜ](#).
- Loodusliku joonega „köveraid“ põrandaid tootev [BOLE OÜ](#).
- Soome ettevõtte [EKOY](#) tütarettevõtte [Osaühing EKOY Elektroonika](#), mille peamine tegevusala on siinivalgustite komplekteerimine emaettevõttele. Eestis komplekteeritud detailid jõuavad nii Skandinaavia, Euroopa, USA kui Aasia turgudele.

Paldiski sadamate mõju on Lääne-Harju üldisele ettevõtluspildile selgelt näha. Vallas tegutsevad *Veondus ja laondus* sektori väikeettevõtted on:

- [BALTIC OIL SERVICE OÜ](#).
- [ESTEVE AS](#) Oma kodulehel kirjutab ettevõtte enda tutvustuseks nii: „ESTEVE AS on ettevõtte, mis osutab sadamaoperaatori teenuseid alates 1997. aastast Paldiski Lõunasadamast ning alates 2006. aastast Tallinna Vanasadamas. [ESTEVE AS](#) on asutatud 2017. aasta ning on ühendanud samade omanike kaks ettevõtet ESTEVE Terminal AS ja ESTEVE Stevedoring OÜ.
- [PALDISKI SADAMATE AS](#).
- [osaühing PALSTEVE](#), mis on [PALDISKI SADAMATE AS](#) tütarettevõtte.
- [Autolink Baltics AS](#), mille peamiseks tegevusalaks on autode ja muude transpordivahendite logistika korraldamine.

Kõik eelnimetatud *Veondus ja laondus* sektori ettevõtted on registrisse kantud ja tegutsevad Paldiski linnas.

Siinkohal peab ka ära märkima ettevõtted, mis on registreeritud väljaspool Lääne-Harju valda, aga mille üks tegevuskohtadest või kogu tegevus toimub Lääne-Harju vallas. Järgnev nimekiri baseerub analüüsi koostaja tähelepanekutel ning ei pruugi olla lõplik.

[AKSO-HAUS OÜ](#), mis on registreeritud Tallinnas, kuid omab tootmisüksust Vasalemmas.

Aktiivsete ettevõtete arengu trendid perioodil 2016 ja 2017

Müügitulu

Vaatleme millises tegevusalas tegutsevad ettevõtted annavad kõige suurema panuse kogumi summaarsesse müügitulusse ning kuidas see on muutunud vaatlusalusel kahel aastal. Esmalt kõiki valla *aktiivseid* ettevõtteid hõlmav vaade.

EMTAK - Jagu	Ettev. arv	2016 Müügitulu	2017 Müügitulu	% 2017 Müügitulust	Müügitulu muutus	Muutus % 2016-2017
Veondus ja laondus	26	51 585 992	67 874 620	31,09%	16 288 628	31,58%
Töötlev tööstus	26	58 616 104	65 399 014	29,96%	6 782 910	11,57%
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste	49	37 776 154	49 352 054	22,61%	11 575 900	30,64%
Ehitus	34	5 819 888	7 433 248	3,41%	1 613 360	27,72%
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	7	7 221 554	7 399 760	3,39%	178 206	2,47%
Majutus ja tootlustus	17	6 784 250	6 939 424	3,18%	155 174	2,29%
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	6	2 760 590	3 001 879	1,38%	241 289	8,74%
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	4	1 086 000	2 132 991	0,98%	1 046 991	96,41%
Mäetööstus	3	4 668 916	2 004 716	0,92%	-2 664 200	-57,06%
Haldus- ja abitegevused	9	1 057 610	1 773 352	0,81%	715 742	67,68%
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	17	896 430	1 276 580	0,58%	380 150	42,41%
Kinnisvaraalaane tegevus	7	993 138	1 180 503	0,54%	187 365	18,87%
Muud teenindavad tegevused	7	632 811	873 499	0,40%	240 688	38,03%
Veevarustus; kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus	3	243 356	679 605	0,31%	436 249	179,26%
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhugavaru	2	197 844	388 063	0,18%	190 219	96,15%
Haridus	3	241 005	277 146	0,13%	36 141	15,00%
Finants- ja kindlustustegevus	2	152 262	198 815	0,09%	46 553	30,57%
Info ja side	2	112 809	111 015	0,05%	-1 794	-1,59%
Kokku	224	180 846 713	218 296 284	100,00%	37 449 571	20,71%

Tabel 6 – Aktiivsete ettevõtete summaarne müügitulu tegevusalade järgi

2017. müügitu poolest kaks suurimat tegevusvaldkonda on *Veondus ja laondus* ning *Töötlev tööstus*, mis moodustavad valla ettevõtete müügitulust vastavalt 31,09% ja 29,96%. Lääne-Harju vald on Harjumaa vaates ainuke vald, kus suurima summaarse müügituluga on *Veondus ja laondus* sektor. Ja ehkki *Veondus ja laondus* on ka enamikes teistes valdades esikolmikus, on mujal üldjuhul suurim kas *Töötlev tööstus* või *Hulgi- ja jaekaubandus*. See toob ilmekalt välja, kuidas Paldiski sadamate ümber on tekkinud tugev logistika ja ekspedeerimisettevõtete klaster. Kolmandal kohal on *Hulgi- ja jaekaubandus*, mille panus valimi summaarsesse müügitulusse on 22,61%. Kõik ülejäänud sektorid panustavad igaüks vähem kui 5%.

Kui vaadata millise sektori müügitulu on kõige kiiremini kasvanud, siis näiliselt on suurim kasv olnud *Veondus ja laondus* sektori ettevõtetel. Seda näitajat moonutavad kaks ettevõtet *ESTEVE AS* ja *BALTIC OIL SERVICE OÜ* ning me käsitleme seda allpool.

Veondus ja laondus sektori ettevõtete müügitulu muutus

Laskume suurima müügituluga sektoris sügavamale ja esmalt vaatame kuidas on muutunud müügitule erineva suurusega ettevõtete puhul.

Ettevõtte suurus	Ettev. Arv	2016 Müügitulu	2017 Müügitulu	Müügitulu muutus	Muutus % 2016 - 2017
2 Keskmine	1	25 816 559	21 439 691	-4 376 868	-16,95%
3 Väike	5	21 424 186	41 262 743	19 838 557	92,60%
4 Mikro	16	3 397 443	3 543 217	145 774	4,29%
5 Mikro alla 2 töötaja	4	947 804	1 628 969	681 165	71,87%
KOKKU	26	51 585 992	67 874 620	16 288 628	31,58%

Tabel 7 - Lääne-Harju valla Veondus ja laondus sektori müügitulu jaotus ettevõtte suuruse järgi

Selles vaates tundub, et müügitulu kasvu on vedanud 5 vallas tegutsevat väikeettevõtet, mis on suurendanud summaarset müügitulu ligi kaks korda. Objektiivse pildi saamiseks laskume ettevõtete tasandile.

Ettevõte	2016 Müügitulu	2017 Müügitulu	Müügitulu muutus	Muutus % 2016 - 2017
Aktsiaselts Alexela Terminal	25 816 559	21 439 691	-4 376 868	-16,95%
BALTIC OIL SERVICE OÜ	718 439	10 601 456	9 883 017	1375,62%
ESTEVE AS	0	9 275 335	9 275 335	0,00%
PALDISKI SADAMATE AS	8 511 371	8 462 103	-49 268	-0,58%
osaühing PALSTEVE	7 723 653	7 853 930	130 277	1,69%
Autolink Baltics AS	4 470 723	5 069 919	599 196	13,40%
Kokku	47 240 745	62 702 434	15 461 689	32,73%

Tabel 8 - Suurimate Veondus ja laondus sektori ettevõtete müügitulu muutus

Selgub, et koondpilti mõjutavad kaks ettevõtet. Esiteks BALTIC OIL SERVICE OÜ, mis on registrisse kantud 2015. aasta lõpus ja mis oma 2016. majandusaasta aruandes kirjutab järgmist. „Baltic Oil Service OÜ on loodud vedelkütuste terminali teenuste pakkumiseks. Suuremad investeeringud olid 2015 detsembris Biodiesel Paldiski AS Pankrotivara soetus, 2016 aastal nelja uue mahuti ehitamine ja vana mahutipargi rekonstrueerimine ning kaasnevate struktuuride ümberehitamine ja muutunud õigusaktidega vastavusse viimine. Renoveerimine lõppeb 2017 esimesel poolel.“ See selgitab, miks ettevõtte müügitulu on 2017. aastal võrreldes eelneva aastaga teinud sellise drastilise tõusu.

Teine ettevõtte, mille müügitulu on hüppeliselt kasvanud on ESTEVE AS, mis moodustati kahe sama grupi ettevõtte ESTEVE Terminal AS ja ESTEVE Stevedoring OÜ ühendamisel 2017. aasta mai kuus. Samal aastal kustutati kaks ühendatud ettevõtet registrist ja nende andmed koondtabelis ei kajastu. Eraldi vaadates on ESTEVE Terminal AS müügitulu 2016. majandusaastal olnud 6,1 M€ ja ESTEVE Stevedoring OÜ müügitulu samal aastal 1,7 M€ ja kuna nimetatud ettevõtted on registrist kustutatud, siis nende andmed äriregistri andmetes enam ei kajastu. See lubab järeldada, et tegelik Veondus ja laondus sektori müügitulu tõus on olnud poole väiksem kui tabelis Tabel 6 – Aktiivsete ettevõtete summaarne müügitulu tegevusalade järgi toodud suurus.

Aktsiaselts Alexela Terminal, ei ole oma 2017. majandusaasta aruandes välja toonud faktoreid mis on mõjutanud müügitulu muutust. Ainuke viide asjaoludele mis on mõjutanud majandustulemusi on järgmine: „Olulist mõju ettevõtte majandustulemusele avaldas lõppenud aasta jooksul USD/EUR valuutakursi langus. Seondvalt ala spetsiifikast on ettevõtte müügitulud USD, kulud aga EUR põhised.“

Töötleva tööstuse müügitulu muutus

Kui võrrelda Lääne-Harju valla Töötleva tööstuse ettevõtete müügitulu kasvu kogu Harjumaa va. Tallinn Töötleva tööstuse müügitulu kasvuga, siis see ületab maakonna keskmist. Lääne-Harju Töötleva taastuse ettevõtete müügitulu on kasvanud 2017. aastal võrreldes eelneva aastaga 11,57%, samal ajal on Harjumaa keskmine kas 8,05%.

Vaatame täpsemalt ka Töötleva tööstuse, kui müügitulu poolest suuruselt teise sektori ettevõtete müügitulu muutust erineva suurusega ettevõtete lõikes.

Ettevõtte suurus	Ettev. Arv	2016 Müügitulu	2017 Müügitulu	Müügitulu muutus	Muutus % 2016 - 2017
2 Keskmine	2	33 557 524	38 594 388	5 036 864	15,01%
3 Väike	5	21 620 791	22 849 182	1 228 391	5,68%
4 Mikro	16	3 132 924	3 603 737	470 813	15,03%
5 Mikro alla 2 töötaja	3	304 865	351 707	46 842	15,36%
KOKKU	26	58 616 104	65 399 014	6 782 910	11,57%

Tabel 9 - Lääne-Harju valla Töötleva tööstuse ettevõtete müügitulu muutus kategooriate lõikes

Töötleva tööstuse müügitulu on kasvanud kõikide kategooriate lõikes keskmiselt 15% välja arvatud väikeettevõtted, mille summaarne müügitulukasv on olnud tagasihoidlikum, kõigest 5,68%. Otsimaks selle põhuseid läheme ettevõtete tasandile.

Ettevõtte	2016 Müügitulu	2017 Müügitulu	Müügitulu muutus	Muutus % 2016 - 2017
Aktsiaselts M.V.WOOL	19 881 599	23 592 395	3 710 796	18,66%
Aktsiaselts Bestnet	13 675 925	15 001 993	1 326 068	9,70%
Osaühing TAD Logistics	8 236 970	7 799 311	-437 659	-5,31%
AS Paldiski Tsingipada	5 486 125	6 170 451	684 326	12,47%
Structo Industry OÜ	3 959 993	4 404 508	444 515	11,23%
BOLE OÜ	2 198 034	2 284 696	86 662	3,94%
Osaühing EKOY Elektroonika	1 739 669	2 190 216	450 547	25,90%
Kokku	55 178 315	61 443 570	6 265 255	11,35%

Tabel 10 - Lääne-Harju valla keskmise suurusega ja väikeettevõtete müügitulu

Tabelis 10 on reastatud Töötleva tööstuse keskmise suurusega ja väikeettevõtted 2017. aasta müügitulu järgi. Ainuke, ettevõtte mille müügitulu on 2017. majandusaastal võrreldes 2016. aastaga langenud on Osaühing TAD Logistics. Ettevõtte on majandusaasta aruandes kirjutanud: „Müügitulu languse põhjuseks oli kesisem nõudlus välisturgudel.“

Suhtarvudes on kõige rohkem müügitulu kasvatanud Osaühing EKOY Elektroonika. Juhtkonna selgituste kohaselt on nad suurendamas Soome emaaettevõttele osutatavate teenuste hulka. Kiiremat teenuste mahu kasvu on takistamas tootmishoone suurus, mida plaanitakse 2019. aastal laiendada.

Võrdluseks Harjumaa (va. Tallinn) Töötleva tööstuse ettevõtete müügitulu muutuse trendid.

Ettevõtte suurus	Ettev. Arv	2016 Müügitulu	2017 Müügitulu	Müügitulu muutus	Muutus % 2016 - 2017
1 Suur	7	531 211 418	554 018 743	22 807 325	4,29%
2 Keskmine	43	941 506 848	1 026 524 084	85 017 236	9,03%
3 Väike	137	550 873 174	602 433 312	51 560 138	9,36%
4 Mikro	470	202 414 941	217 549 259	15 134 318	7,48%
5 Mikro alla 2 töötaja	75	11 466 694	17 036 739	5 570 045	48,58%
KOKKU	732	2 237 473 075	2 417 562 137	180 089 062	8,05%

Tabel 11 - Harjumaa (va. Tallinn) Töötleva tööstuse ettevõtete müügitulu muutus

Selles võrdluses on Lääne-Harju valla Töötleva tööstuse sektori ettevõtete summaarne müügitulu kasvanud kiiremini kui Harjumaa keskmiselt. Lääne-Harju aktiivsete Töötleva tööstuse ettevõtete müügitulu kasv 2017. aastal võrreldes 2016. aastaga oli 11,57% ning Harjumaa va. Tallinn oli kasv 8,05%. Ettevõtete suuruse järgi on Lääne-Harju kasv olnud väiksem väikeettevõtete kategoorias ja all 2 töötajaga mikroettevõtete puhul, aga viimase kategooria ettevõtetel esinebki suuremaid kõikumisi.

Hulgi- ja jaekaubanduse sektori müügitulu

Nimetatud sektoris on müügitulu kasv laiapõhjaline, ehk kasvanud on kõikide ettevõtete kategooriate summaarne müügitulu välja arvatud alla 2 töötajata mikroettevõtted.

Ettevõtte suurus	Ettev. Arv	2016 Müügitulu	2017 Müügitulu	Müügitulu muutus	Muutus % 2016 - 2017
3 Väike	1	12 882 593	16 338 911	3 456 318	26,83%
4 Mikro	34	15 108 813	23 963 987	8 855 174	58,61%
5 Mikro alla 2 töötaja	14	9 784 748	9 049 156	-735 592	-7,52%
KOKKU	49	37 776 154	49 352 054	11 575 900	30,64%

Tabel 12 – Lääne-Harju valla Hulgi- ja Jaekaubanduse ettevõtete müügitulu

Lääne-Harju *Hulgi- ja jaekaubanduse* ettevõtete müügitulu kasv 2017. aastal võrrelduna eelneva aastaga oli 30,64%. Samal ajal Harjumaal tervikuna (va. Tallinn) oli *Hulgi- ja Jaekaubanduse* ettevõtete müügitulu kasv 9,92%.

Sektori ainuke väikeettevõtte KB Auto Eesti OÜ, mille põhitegevusalaks on kasutatud veoautode ja ehitustehnika müük, on oma müügitulu tublisti kasvatanud.

Mikroettevõtetest on suurima müügitulu tõusu suutnud saavuta ettevõtte Poweron Osaühing mis tegeleb bensiini, diislikütuse, erimärgistatud diislikütuse ja raske kütteõli müügiga nii ettevõtetele kui eraisikutele. Ligi kolmekordne müügitulu kasv 6,0 M€, on saavutatud sama arvu töötajate ja sama tööjõukuluga kui eelmisel aastal.

Ettevõtete ekspordi muutuse trendid

Vaatleme millises tegevusalas tegutsevad ettevõtted annavad kõige suurema panuse kogumi summaarsesse eksporti ning kuidas see on muutunud vaatlusalusel kahel aastal. Esmalt kõiki valla ettevõtteid hõlmav vaade.

EMTAK Jagu	Ettev. Arv	2016 Eksport	2017 Eksport	Sum of 2017 Eksport	Ekspordi muutus	Muutus % 2016-2017
Töötlev tööstus	13	32 944 152	33 802 198	36,69%	858 046	2,60%
Veondus ja laondus	10	25 214 558	26 642 301	28,92%	1 427 743	5,66%
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste	16	18 642 067	23 382 038	25,38%	4 739 971	25,43%
Majutus ja toitlustus	3	5 032 987	5 241 382	5,69%	208 395	4,14%
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	2	1 992 787	1 882 588	2,04%	-110 199	-5,53%
Ehitus	2	276 970	440 473	0,48%	163 503	59,03%
Mäetööstus	1	1 194 441	293 058	0,32%	-901 383	-75,46%
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	1	205 400	262 188	0,28%	56 788	27,65%
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	2	15 163	89 931	0,10%	74 768	493,10%
Info ja side	1	68 025	74 902	0,08%	6 877	10,11%
Haridus	2	2 120	5 667	0,01%	3 547	167,31%
Kokku	53	85 588 670	92 116 726	100,00%	6 528 056	7,63%

Tabel 13 - Lääne-Harju valla aktiivsete ettevõtete eksport

Nii nagu ka eranditult kõikides Harjumaal omavalitsustes va. Tallinn, andsid 2017. aastal suurima panuse omavalitsuse ettevõtete eksporti *Töötleva tööstuse* ettevõtted. Lääne-Harju *Töötleva tööstuse* ettevõtete panus valla ettevõtete summaarsesse eksporti oli 36,69%. Järgnesid *Veondus ja laondus* 28,92% suuruse panusega ja *Hulgi- ja jaekaubandus* mis andis 25,38%.

Töötleva tööstuse eksport

Kuna *Töötlev tööstus* andis suurima panuse Lääne-Harju valla ettevõtete eksporti, siis vaatleme detailsemalt seda tegevusvaldkonda. Kuidas muutus erineva suurusega *Töötleva tööstuse* ettevõtete eksport.

Ettevõtte suurus	Ettev. Arv	2016 Eksport	2017 Eksport	Eksporti muutus	Muutuse % 2016 - 2017
2 Keskmine	2	20 056 933	20 543 870	486 937	2,43%
3 Väike	5	12 193 169	12 521 560	328 391	2,69%
4 Mikro	6	694 050	736 768	42 718	6,15%
Kokku	13	32 944 152	33 802 198	858 046	2,60%

Tabel 14 - Lääne-Harju Töötleva tööstuse ettevõtete eksport

Kui Lääne-Harju Töötleva tööstuse ettevõtted suurendasid aastaga oma ekspordi mahtu 2,60%, siis kogu Harjumaa va. Tallinn Töötleva tööstuse ettevõtete ekspordi kasv 2017. aastal võrreldes eelneva aastaga oli 10,92%. Lääne-Harju valla 26-st aktiivsest ettevõttest, mis tegutsevad Töötleva tööstuse sektoris, ekspordis 2017. aastal oma toodangut täpselt 50%, ehk 13 ettevõtet.

Ettevõtte nimi	2016 Eksport	2017 Eksport	Eksporti muutus	Muutus % 2016-2017	Eksporti % 2016 müügitulust	Eksporti % 2017 müügitulust
Aktsiaselts Bestnet	11 960 174	12 220 940	260 766	2,18%	87,45%	81,46%
Aktsiaselts M.V.WOOL	8 096 759	8 322 930	226 171	2,79%	40,72%	35,28%
Kokku	20 056 933	20 543 870	486 937	2,43%	59,77%	53,23%

Tabel 15 - Lääne-Harju Töötleva tööstuse keskmise suurusega ettevõtete eksportijate edetabel

Keskmise suurusega ettevõtetest suurendas Aktsiaselts Bestnet, oma ekspordi 2017. aastal 2,18% võrra ning samal aastal moodustas eksport ettevõtte müügitulust 81,46%. Teine keskmise suurusega ettevõtte Aktsiaselts M.V.WOOL, kasvas ekspordi samas tempos, täpsemalt 2,79% ning ettevõtte eksport moodustas 2017. aastal kogu müügitulust 35,28%. Mõlema ettevõtte puhul kasvas Eesti sisene müük kiiremini kui eksport.

Ettevõtte nimi	2016 Eksport	2017 Eksport	Eksporti muutus	Muutus % 2016-2017	Eksporti % 2016 müügitulust	Eksporti % 2017 müügitulust
Osaühing TAD Logistics	5 727 294	5 304 431	-422 863	-7,38%	69,53%	68,01%
BOLE OÜ	2 198 034	2 284 696	86 662	3,94%	100,00%	100,00%
Osaühing EKOY Elektroonika	1 722 332	2 171 526	449 194	26,08%	99,00%	99,15%
Structo Industry OÜ	1 747 715	1 855 528	107 813	6,17%	44,13%	42,13%
AS Paldiski Tsingipada	797 794	905 379	107 585	13,49%	14,54%	14,67%
Kokku	12 193 169	12 521 560	328 391	2,69%	56,40%	54,80%

Tabel 16- Lääne-Harju Töötleva tööstuse väikeettevõtete eksportijate edetabel

Viiest väikeettevõttest kahanes 2017. aastal eksport ainult ühel ettevõttel Osaühing TAD Logistics. Langus oli praktiliselt sama suur kui ka ettevõtte müügitulu langus. Nii nagu viidatud eespool leheküljel 13, tõi ettevõtte müügitulu languse põhjuseks just vähenenud nõudluse välisurgudel. Neli ettevõtet paistavad silma väga suure ekspordi osakaaluga oma müügikäibest. Kui Osaühing EKOY Elektroonika puhul on see ootuspärane, sest nende põhitoodang lähebki Soomes asuvale emaettevõttele, siis BOLE OÜ, ekspordib koguni 100% oma toodangust. Samuti saab väga korraliku ekspordi osakaalu ette näidata ka Osaühing TAD Logistics, mille eksport on 68,01% müügitulust ja Structo Industry OÜ 42,13% ekspordi osakaal on samuti soliidne.

Kuna Töötleva tööstuse mikroettevõtete eksport on võrreldes ülejäänutega marginaalne, siis me ei lasku mikroettevõtete puhul iga konkreetse ettevõtte tasandile.

Veondus ja laondus sektori ettevõtete eksport

Sektori 26-st ettevõttest eksportis oma teenuseid 2017. majandusaastal 10 ettevõtet. Aastaga suurenes *Veondus ja laondus* sektori ettevõtete summaarne ekspordi maht 1,4 M€ võrra, ehk 5,66%.

Ettevõtte suurus	Ettev. Arv	2016 Eksport	2017 Eksport	Ekspordi muutus	Muutuse % 2016 - 2017
2 Keskmine	1	21 567 434	18 551 460	-3 015 974	-13,98%
3 Väike	3	2 148 270	5 926 992	3 778 722	175,90%
4 Mikro	5	997 477	1 098 153	100 676	10,09%
5 Mikro alla 2 töötaja	1	501 377	1 065 696	564 319	112,55%
Kokku	10	25 214 558	26 642 301	1 427 743	5,66%

Tabel 17- Lääne-Harju valla Veondus ja laondus sektori ettevõtte ekspordi muutus

Sektori ainukese keskmise suurusega ettevõtte *Aktsiaselts Alexela Terminal*, eksport kahanes 2017. majandusaastal võrreldes eelmise majandusaastaga 13,98% ehk 3,0 M€ võrra. Sama moodi kahanes ka ettevõtte kogu müügitulu, mille langus oli 16,95%.

Veondus ja laondus sektori väikeettevõtete summaarne müügitulu on aga peaaegu kahekordistunud, tõus on 175%.

Ettevõtte nimi	2016 Eksport	2017 Eksport	Ekspordi muutus	Muutus % 2016-2017	Ekspordi % 2016 müügitulust	Ekspordi % 2017 müügitulust
BALTIC OIL SERVICE OÜ	437 090	2 457 541	2 020 451	462,25%	60,84%	23,18%
ESTEVE AS	0	1 876 919	1 876 919	100,00%	0,00%	20,24%
osaühing PALSTEVE	1 711 180	1 592 532	-118 648	-6,93%	22,16%	20,28%
Kokku	2 148 270	5 926 992	3 778 722	175,90%	25,45%	21,37%

Tabel 18 - Lääne-Harju valla Veondus ja laondus sektori väikeettevõtte ekspordi muutus

Selles valimi tulemusi moonutavad kaks ettevõtet. *ESTEVE AS* mis on kantud registrisse alles 2017. aastal ja on moodustunud kahe grupi ettevõtte ühinemise teel. Loe [täpsemalt](#) leheküljelt 12. Kui liita kahe ühendatud ettevõtte 2016. aasta ekspordid, siis peaks võrdlusbaasiks oelma 2016. aastal ekspord 2,5 M€. *BALTIC OIL SERVICE OÜ* on oma tegevust alustanud alles 2016. aastal ning saavutanud normaalse majandusetegvuse alles 2017. aastal. Loe [täpsemalt](#) leheküljelt 12.

Kuna Lääne-Harju valla *Veondus ja laondus* sektor on selgelt seotud sadamate tegevusega, siis ei ole alust võrrelda sektori tulemust kogu Harjumaa tulemusega.

Hulgi- ja jaekaubanduse sektori ekspordi trendid

Vaatama *Hulgi- ja jaekaubanduse* sektori ekspordi natuke sügavamalt ja alustame sellest kuidas eksport on jaotunud erineva kategooriaga ettevõtete vahel.

Ettevõtte suurus	Ettev. Arv	2016 Eksport	2017 Eksport	Ekspordi muutus	Muutuse % 2016 - 2017
3 Väike	1	10 031 037	12 389 073	2 358 036	23,51%
4 Mikro	9	2 482 288	4 759 350	2 277 062	91,73%
5 Mikro alla 2 töötaja	6	6 128 742	6 233 615	104 873	1,71%
Kokku	16	18 642 067	23 382 038	4 739 971	25,43%

Tabel 19 - Lääne-Harju valla Hulgi- ja jaekaubanduse sektori ettevõtete eksport

Sektori ainuke väikeettevõtte KB Auto Eesti OÜ eksport 2017. aastal on kasvanud 2,4 M€ võrra, ehk 23,51%. Nii nagu eespool juttu oli, kasvas sama ettevõtte müügitulu samal ajal 26,83%.

Hulgi- ja jaekaubanduse sektori mikroettevõtete ekspordist parema pildi saamiseks vaatama ekspordi ettevõtete tasandil.

Ettevõtte nimi	IV 2016 Eksport	2017 Eksport	Ekspordi muutus	Muutus % 2016-2017	Ekspordi % 2016 müügitulust	Ekspordi % 2017 müügitulust
Osaühing MASTERTRANS	1 557 407	2 758 183	1 200 776	77,10%	100,00%	100,00%
Osaühing Veralux Ehitus	14 950	1 063 229	1 048 279	7011,90%	2,42%	58,46%
OÜ PINAREK	389 021	481 573	92 552	23,79%	81,20%	81,02%
Värvitud OÜ	273 601	270 556	-3 045	-1,11%	82,44%	80,76%
Osaühing Kuppari Trade	83 165	99 838	16 673	20,05%	10,21%	13,27%
OÜ V8 IMPORT	155 576	78 159	-77 417	-49,76%	61,53%	36,82%
OSAÜHING VIIGARDI	2 108	5 388	3 280	155,60%	0,17%	0,40%
Vasalemma Rallypark OÜ	6 460	1 713	-4 747	-73,48%	6,52%	1,84%
RM Auto OÜ	0	711	711	100,00%	0,00%	0,55%
Kokku	2 482 288	4 759 350	2 277 062	91,73%	44,57%	59,18%

Tabel 20 - Lääne-Harju valla Hulgi- ja jaekaubanduse mikroettevõtete eksport

Valimi suurim eksportija ja samuti 2017. aastal enim ekspordi kasvatanud Osaühing MASTERTRANS, mille tegevusalaks on mootorsõidukite osade ja lisaseadmete hulgimüük. Ettevõtte ekspordi sihtriik on Usbekistan.

Teine ekspordi kasvatanud ettevõtte Osaühing Veralux Ehitus on oma põhitegevusalaks nimetanud vesiehitus- ja remonditööd, kuid suurim müügitulu 2017. aastal on saadud rauakaupade, veevarustus- ja kütteseadmete ning nende koosteosade hulgimüügist. Ettevõtte eksport on 100% ulatuses toimunud Leedu suunal.

Väga suurt ekspordi osakaal kogu müügitulust on stabiilselt näidanud OÜ Pinarek, mis oma põhitegevuseks nimetab põllumajanduslike rehvide, põllumajandusmasinate ja nende varuosade hulgikaubandust. 2017. majandusaastal tuli kogu eksport Soome suunalt.

Samuti on suure ekspordi osakaaluga ettevõtte Värvitud OÜ mis on registrisse kantud Vasalemmas, kuid omab tegelikku tegevuskohta Tallinnas. Ettevõtte põhitegevusalaks on autode kere- ja värvimistööde teostamine ning teenuste ekspordi sihtriigiks on Soome.

Ettevõtete kasumi muutuse trendid

Vaatleme millises tegevusalas tegutsevad ettevõtted annavad kõige suurema panuse kogumi summaarsesse teenitud kasumisse ning kuidas see on muutunud vaatlusalusel kahel aastal. Esmalt kõiki valla ettevõtteid hõlmav vaade.

EMTAK - Jagu	Ettev. Arv	2016 Kasum	2017 Kasum	Kasumi muutus	Muutus % 2016-2017
Veondus ja laondus	26	-35 449 248	6 614 750	42 063 998	118,66%
Töötlev tööstus	26	3 128 963	3 381 544	252 581	8,07%
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste	49	396 484	1 459 682	1 063 198	268,16%
Kutse-, teadus- ja tehnikaalne tegevus	17	109 003	680 737	571 734	524,51%
Kinnisvaraalne tegevus	7	-46 451	488 715	535 166	1152,11%
Ehitus	34	414 755	400 472	-14 283	-3,44%
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	4	165 021	306 749	141 728	85,88%
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga	2	93 886	289 318	195 432	208,16%
Majutus ja toitlustus	17	246 892	191 892	-55 000	-22,28%
Muud teenindavad tegevused	7	-37 141	176 691	213 832	575,73%
Finants- ja kindlustustegevus	2	124 689	168 367	43 678	35,03%
Haldus- ja abitegevused	9	49 974	90 899	40 925	81,89%
Veevarustus; kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus	3	-17 860	69 118	86 978	487,00%
Haridus	3	70 728	68 609	-2 119	-3,00%
Mäetööstus	3	-1 704 143	37 541	1 741 684	102,20%
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	6	92 455	-14 865	-107 320	-116,08%
Info ja side	2	4 716	-21 072	-25 788	-546,82%
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	7	-1 065 980	-629 997	435 983	40,90%
Kokku	224	-33 423 257	13 759 150	47 182 407	141,17%

Tabel 21 - Lääne-Harju valla Aktiivsete ettevõtete kasumi muutus

Esimene vaade tabelile paljastab uskumatu kasumi tõusu *Veondus ja laondus* sektori ettevõtet puhul. Analüüsidest põhjuseid, selgub, et 2016. aasta sektori üle 35 M€ suuruse kahjumi taga on ühe konkreetse ettevõtte ühinemine tütarettevõttega, mille vastu olnud nõu summas 39M€ kanti 2016. majandusaastal kahjumisse. Ilma ühekordse kahjumita oleks konkreetse ettevõtte tegevuskasum küündinud 8 M€-ni mis oleks summaarselt toonud plusspoolele ka kogu *Veondus ja laondus* sektori koondtulemuse.

Samuti on *Veondus ja laondus* sektori koondkasumit mõjutanud kaks ettevõtet, millest on olnud juttu eespool, millist üks tegid läbi reorganiseerimise ja teine alles alustas tegevust 2016. aastal.

Töötleva tööstuse keskmise suurusega ja väikeettevõtetest olid kasumlikud 7 ettevõttest 6-st. Ainuke kahjumis ettevõtte oli suutnud võrreldes 2016. aastaga kahjumit umbe 10% vähendada. Ülejäänud kuuest pooled suurendasid oma kasumit ja poolte kasum vähenes.

Hulgi- ja jaekaubanduse sektori Lääne-Harju valla ainuke väikeettevõtte suurendas kasumit rohkem kui sama sektori 34 mikroettevõtet kokku.

Kuna kasumi numbrist on majandusolukorrast parema pildi saamiseks otstarbekam vaadata lisandväärtust, ehk kasumi, tööjõukulude ja amortisatsiooni koondsummat, siis ei lasku me siinkohal kasumi detailvaatega ettevõtte tasandile.

Töötajate arvu muutuse trendid

Vaatleme millises tegevusalas tegutsevad ettevõtted annavad kõige suurema panuse kogumi summaarsesse töötajate arvu ning kuidas see on muutunud vaatlusalusel kahel aastal. Esmalt kõiki valla ettevõtteid hõlmav vaade. Tabelis on töötajate arv taandatud täistöökohaga töötajate arvule.

EMTAK - Jagu	Ettev. Arv	2016 Töötajate arv	2017 Töötajate arv	Töötajate muutus	Muutus % 2016-2017
Töötlev tööstus	26	636	623	-13	-2,04%
Veondus ja laondus	26	482	617	135	28,01%
Majutus ja toitlustus	17	233	215	-18	-7,73%
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste	49	196	187	-9	-4,59%
Ehitus	34	95	111	16	16,84%
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	7	116	106	-10	-8,62%
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	6	91	93	2	2,20%
Haldus- ja abitegevused	9	49	93	44	89,80%
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	17	28	21	-7	-25,00%
Muud teenindavad tegevused	7	21	20	-1	-4,76%
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	4	5	20	15	300,00%
Kinnisvaraalane tegevus	7	20	19	-1	-5,00%
Finants- ja kindlustustegevus	2	0	17	17	0,00%
Veevarustus; kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus	3	14	13	-1	-7,14%
Mäetööstus	3	26	7	-19	-73,08%
Haridus	3	3	3	0	0,00%
Info ja side	2	1	1	0	0,00%
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga	2	0	0	0	0,00%
Kokku	224	2 016	2 166	150	7,44%

Tabel 22 - Lääne-Harju valla poolt loodud töökohtade arv sektorite lõikes

Summaarne Lääne-Harju vallas registreeritud ettevõtete täistööajale taandatud töötajate arv 2017. aastal on 2 166 töötajat. **Pane tähele!** See ei tähenda, et kõik loodud töökohad asuvad füüsiliselt Lääne-Harju valla territooriumil.

Analüüsi käigus tuvastatud ettevõtted, mille registreerimisadress on Lääne-Harju vallas, aga reaalne tegevuskoht väljapool valda:

- Värvitud OÜ, tegevuskohta asub Tallinnas;
- OSAÜHING VIIGARDI omab müügisalongid Tallinnas ja Tartus;
- Lemmiklooma tarbeid müüv MINU KOER OÜ, omab kauplust Tabasalus;
- Aktsiaselts M.V.WOOL umbes poolet töötajad töötavad Saue vallas, Hüürus asuvas tootmishoones.
- OSAÜHING VIIGARDI umbes pooled töötajad töötavad Vasalemma alevikus kus asub ettevõtte töökoda, peakontor ja müügiosakond. Ülejäänud töötavad Keila, Tallinna ja Tartu kauplustes.

Tuvastatud ettevõtted, mis on registreeritud väljaspool Lääne-Harju valda, kuid mille tegevuskoht on valla territooriumil:

- Moodulmajade tootja AKSO-Haus OÜ mille tootmine toimub Vasalemmas.

Kuna *Töötlev tööstus* oli 2017. aastal vallas suurima loodud töökohtade arvuga tegevusvaldkond, siis heidame täpsema pilgu *Töötleva tööstuse* ettevõtete numbritele.

Detailvaade Töötleva tööstuse töötajate arvu muutusele

Ettevõtte suurus	Ettev. Arv	2016 Töötajate arv	2017 Töötajate arv	Töötajate muutus	Muutus % 2016-2017
2 Keskmine	2	253	249	-4	-1,58%
3 Väike	5	308	301	-7	-2,27%
4 Mikro	16	73	71	-2	-2,74%
5 Mikro alla 2 töötaja	3	2	2	0	0,00%
Kokku	26	636	623	-13	-2,04%

Tabel 23 - Lääne-Harju valla Töötleva tööstuse ettevõtete töötajate arvu muutus

Selgub, et kõikides kategooriates, välja arvatud *alla 2 töötajaga mikroettevõtted*, on Töötlevas tööstuses töötajate arv langenud.

Ettevõtte nimetus	2016 Töötajate arv	2017 Töötajate arv	Töötajate arvu muutus	Muutus % 2016-2017
Aktsiaselts M.V.WOOL	148	144	-4	-2,70%
Aktsiaselts Bestnet	105	105	0	0,00%
Osaühing EKOY Elektroonika	105	104	-1	-0,95%
AS Paldiski Tsingipada	68	68	0	0,00%
Osaühing TAD Logistics	48	51	3	6,25%
Structo Industry OÜ	48	47	-1	-2,08%
BOLE OÜ	39	31	-8	-20,51%
Kokku	561	550	-11	-1,96%

Tabel 24 - Lääne-Harju valla Töötleva tööstuse keskmiste ja väikeettevõtete töötajate muutus

Aktsiaselts M.V.WOOL on deklareerinud 2017. aastal töötajate arvuks 144, ehkki majandusaasta aruande selgitavas osas nimetatakse töötajate arvuks 151. Siin võib tegemist olla kas suurema hulga osalise töötajaga töötajatega või ajutiselt töölt eemal viibivate, näiteks lapsehoolduspuhkusel viibivate töötajate arvamiseiga töötajate hulka.

Kõiges suurema töötajate arvu languse on läbi teinud BOLE OÜ, mis seisab silmitsi suure väljakutsega muuta oma toomine efektiivsemaks

Võrreldes Lääne-Harju töötleva tööstuse töötajate arvu muutust Harjumaa va. Tallinn Töötleva tööstuse ettevõtete töötajate muutusega, siis siin jääb valla Töötleva tööstuse sektor Harjumaa keskmisele alla. Harjumaa va. Tallinn tervikuna on Töötleva tööstuse sektori töötajate arv küll samuti kahanenud, kuid kahanemine on kõigest 0,36%.

Detailvaade Veondus ja laondus sektori töötajate arvu muutusele

Veondus ja laondus on Lääne-Harju vallas täistööajale taandatud töötajate arvuga suuruselt teine sektor.

Ettevõtte suurus	Ettev. Arv	2016 Töötajate arv	2017 Töötajate arv	Töötajate muutus	Muutus % 2016-2017
2 Keskmine	1	65	65	0	0,00%
3 Väike	5	362	497	135	37,29%
4 Mikro	16	55	54	-1	-1,82%
Kokku	22	482	616	134	27,80%

Tabel 25 - Töötajate arvu muutus Veondus ja laondus sektoris

Ainuke suurem töötajate arvu muutus on toimunud sektori väikeettevõtete hulgas, kus töötajate arv on kasvanud 135 töötaja võrra, ehk 37,29%. Kui heita pilk väikeettevõtetele, siis selgub ka selle põhjus.

Ettevõtte nimetus	2016 Töötajate arv	2017 Töötajate arv	Töötajate arvu muutus	Muutus % 2016-2017
osaühing PALSTEVE	177	174	-3	-1,69%
ESTEVE AS	0	120	120	0,00%
PALDISKI SADAMATE AS	113	112	-1	-0,88%
Autolink Baltics AS	64	77	13	20,31%
BALTIC OIL SERVICE OÜ	8	14	6	75,00%
Kokku	362	497	135	37,29%

Tabel 26 - Lääne-Harju valla Veondus ja laondus sektori väikeettevõtete töötajate arv

Eespool juba korduvalt nimetatud ettevõtte ESTEVE AS, alustas tänasel kujul oma tegevust alles 2017. aastal. Loe ettevõtte reorganiseerimisest [täpsemalt](#) leheküljel 12.

Detailvaade Majutus ja toitlustus sektori töötajate arvu muutusele

Töötajate arvu poolest kolmas tegevusvaldkond on *Majutus ja toitlustus*, see annab meile võimaluse heita pilt ka sektori ettevõtetele, sest muudes edetabelites on *Majutus ja toitlustus* jäänud tahaplaanile.

Ettevõtte nimetus	2016 Töötajate arv	2017 Töötajate arv	Töötajate arvu muutus	Muutus % 2016-2017
Baltic Beach Holding OÜ	161	165	4	2,48%
OÜ von Ramm	15	12	-3	-20,00%
Kallaste Turismitalu OÜ	5	5	0	0,00%
Laulasmaa Kohvik OÜ	6	5	-1	-16,67%
osaühing PEETRI CATERING	3	4	1	33,33%
OÜ Pedase Hotell	5	4	-1	-20,00%
Lille leib OÜ	3	4	1	33,33%
MR GRILL OÜ	4	4	0	0,00%
ULLA PUBI OÜ	4	3	-1	-25,00%
LAULASMAA SIDE PUHKEKESKUS OÜ	2	2	0	0,00%
Pakri Parun OÜ	2	2	0	0,00%
OÜ Vihterpalu Mõis	4	2	-2	-50,00%
M&A SOLUTIONS OÜ	0	2	2	0,00%
Kokku	214	214	0	0,00%

Tabel 27 - Lääne-Harju valla Majutus ja toitlustusettevõtete töötajate arv

Tabelit troonib ülekaalukalt Baltic Beach Holding OÜ, milles töötas 2017. aasta lõpu seisuga 77% sektori töötajatest. Ettevõtte haldab Laulasmaa Spa hotelli. Töötajate arvult teine ettevõtte OÜ von Ramm tegevuseks on Padise mõisa härrastemajas majutus- ja toitlustusteenuste pakkumine.

Tööjõukulude muutuse trendid

Tööjõukulude puhul keskendume mitte summaarsele tööjõukulude muutusele konkreetsetes sektoris, vaid tööjõukulude muutusele ühe töötaja kohta. Alustame valla kõikide aktiivsete ettevõtete koondist tegevusvaldkondade lõikes. **NB!** Käesolevas tabelis on tööjõukulud töötaja kohta aastas.

EMTAK - Jagu	2016 Tööjõukulud	2017 Tööjõukulud	Tööjõukulude muutus	2016 tj. Kulud töötaja kohta	2017 tj. Kulud töötaja kohta	TJ kulude muutus	Muutus % 2016-2017
Info ja side	40 044	45 598	5 554	20 022	22 799	2 777	13,87%
Veondus ja laondus	9 250 400	13 077 762	3 827 362	19 192	21 196	2 004	10,44%
Veevarustus; kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus	247 390	246 474	-916	17 671	18 960	1 289	7,29%
Töötlev tööstus	10 741 366	11 665 280	923 914	16 889	18 724	1 835	10,87%
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	407 204	370 011	-37 193	14 543	17 620	3 077	21,15%
Tervishoid ja sotsiaaltoetused	1 365 261	1 579 424	214 163	15 003	16 983	1 980	13,20%
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	2 052 538	1 748 943	-303 595	17 694	16 499	-1 195	-6,75%
Mäetööstus	528 208	114 993	-413 215	20 316	16 428	-3 888	-19,14%
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste	2 491 395	2 835 755	344 360	12 711	15 164	2 453	19,30%
Kinnisvaraalaane tegevus	270 101	267 096	-3 005	13 505	14 058	553	4,09%
Ehitus	980 097	1 494 166	514 069	10 317	13 223	2 906	28,17%
Majutus ja toitlustus	2 274 537	2 167 159	-107 378	9 762	10 080	318	3,26%
Muud teenindavad tegevused	132 034	191 208	59 174	6 287	9 560	3 273	52,06%
Haldus- ja abitegevused	440 693	805 217	364 524	8 994	8 658	-335	-3,73%
Haridus	21 628	15 867	-5 761	7 209	5 289	-1 920	-26,64%
Finants- ja kindlustustegevus	0	37 369	37 369	0	2 198	2 198	0,00%
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	56 079	16 630	-39 449	11 216	832	-10 384	-92,59%
Kokku	31 298 975	36 678 952	5 379 977	15 518	16 911	1 393	8,98%

Tabel 28 - Valla ettevõtte tööjõukulude muutus töötaja kohta

Summaarsed tööjõukulud on suurenenud 5,4 miljonilt eurolt ehk 17,5% moodustades 2017. aastal kokku 36,7 miljonit euro. Meenutuseks, et töötajate arv tõusis seama perioodil 7,44%. Seega keskmine tööjõukulude tõus töötaja kohta on 8,98%. Harjumaal tervikuna (va. Tallinn) on tööjõukulud töötaja kohta tõusnud 6,99%. Statistikaameti andmetel tõusis Eesti keskmine kuutööjõukulu palgatöötaja kohta 2017. aastal 2016. aastaga võrreldes 6,5%³.

Ettevõtete lisandväärtuse muutuse trendid

Eelnevalt võtsime kokku kuidas on muutunud erinevate sektorite ettevõtete kasumid ning tööjõukulud. Ettevõtluse jätkusuutlikkuse seisukohast on kasulik heita pilk ka ettevõtte poolt loodud lisandväärtusele. Lisandväärtus = ettevõtte kasum + tööjõukulud + amortisatsioonikulude absoluutväärtus. Seega lisandväärtus näitab kas ettevõtte on võimelised katma investeeringuteks tehtud kulud, toime tulema kasvava palgasurvega ning samas säilitama või kasvatama kasumit. Võrreldes lisandväärtuse muutust nii tööjõu kulude kui kasumi muutuse trendidega, saab laiemat pildi, kas ühe komponendi (kasum, tööjõukulud, investeeringud) muutus on tulnus millegi arvelt.

Alustame pilgu heitmisest Lääne-Harju valla ettevõtete koondlisandväärtuse muutusel perioodil 2016. – 2017. sektorite lõikes.

³ Viide allikale <https://www.stat.ee/pressiteade-2018-023>

Row Labels	Ettev. Arv	2016 Lisandväärtus	2017 Lisandväärtus	Lisandväärtuse muutus
Veondus ja laondus	26	-18 633 228	26 492 333	45 125 561
Töötlev tööstus	26	17 357 047	17 694 665	337 618
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorratasteremont	49	3 085 484	4 473 951	1 388 467
Majutus ja toitlustus	17	2 778 757	2 625 220	-153 537
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	7	2 120 463	2 273 627	153 164
Ehitus	34	1 608 930	2 088 979	480 049
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	6	1 475 481	1 597 123	121 642
Kutse-, teadus- ja tehnikaalne tegevus	17	539 339	1 091 500	552 161
Kinnisvaraalne tegevus	7	458 515	986 302	527 787
Haldus- ja abitegevused	9	504 707	913 511	408 804
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	4	419 195	507 143	87 948
Muud teenindavad tegevused	7	111 685	381 589	269 904
Mäetööstus	3	-868 843	328 294	1 197 137
Veevarustus; kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus	3	230 490	317 727	87 237
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhugavarustamine	2	99 991	295 472	195 481
Finants- ja kindlustustegevus	2	139 946	223 053	83 107
Haridus	3	103 656	99 958	-3 698
Info ja side	2	45 723	25 678	-20 045
Grand Total	224	11 577 338	62 416 125	50 838 787

Tabel 29 - Lääne-Harju valla ettevõtete lisandväärtuse muutus

Tabelist hakkab silma kaks asja. Esiteks, ainult kolme tegevusala ettevõtete summaarne lisandväärtus on kahanenud, need on *Majutus ja toitlustus*, *Haridus* ning *Info ja side*. Kask viimast sektorit sisaldavad ainult alla 2 *töötajaga mikroettevõtteid* ja nende hulgas on tulemustes suuremad kõikumised tavalised. *Majutus ja toitlustussektorit* analüüsime allpool. Teine asjaolu mis tabelist ilmneb on, et *Veondus ja laondus* on justkui imevael suutnud lisandväärtust 45,1 M€ võrra kasvatada. Põhjuseid tuleb otsida sektoris märgatavat rolli mängivate ettevõtete anomaaliatega. Üks ettevõtte kandis 2016. aastal kahjumisse nõuded ühendatud tütarettvõtte vastu summas 39M€, millest tekkis ühekordne kahjum. Ilma selle ühekordse asjaoluta oleks kogu *Veondus ja laondus* sektori 2016. lisandväärtus olnud positiivne. Samuti avaldab koondtulemusele mõju kahe ettevõtte tegevuse puudumine 2016. aastal. Vaata kommentaare [siit](#) ja [siit](#).

Heidame pilgu ka lisandväärtusele töötaja kohta ning selle muutuse trendile.

Row Labels	Ettev. Arv	Lisandväärtuse muutus	2016 Lisandv. Töötaja kohta	2017 Lisandv. Töötaja kohta	Lisandv/töötaja muutus	Muutus % 2016-2017
Mäetööstus	2	1 194 676	-35 961	49 274	85 235	100,00%
Veondus ja laondus	22	44 777 517	-37 834	43 087	80 921	100,00%
Kinnisvaraalane tegevus	4	264 256	22 133	38 043	15 910	71,89%
Töötlev tööstus	23	293 584	27 169	28 211	1 042	3,83%
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorratasteremont	35	1 764 675	14 186	24 641	10 455	73,70%
Veevarustus; kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus	2	76 056	16 640	23 770	7 130	42,85%
Haridus	2	43 078	8 315	22 675	14 359	172,68%
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	5	84 382	17 679	20 190	2 511	14,20%
Kutse-, teadus- ja tehnikaalne tegevus	7	20 576	11 037	19 412	8 375	75,88%
Ehitus	29	447 132	16 298	18 040	1 742	10,69%
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	5	111 713	16 082	16 946	865	5,38%
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	2	16 285	73 756	16 385	-57 372	-77,79%
Majutus ja toitlustus	17	-153 537	11 926	12 210	284	2,38%
Haldus- ja abitegevused	9	408 804	10 300	9 823	-477	-4,64%
Muud teenindavad tegevused	4	63 081	4 880	8 877	3 998	81,93%
Finants- ja kindlustustegevus	1	38 307	0	2 253	2 253	100,00%
Grand Total	169	49 450 585	5 188	27 990	22 802	439,54%

Tabel 30- Lääne-Harju valla aktiivsete ettevõtete lisandväärtuse töötaja kohta muutus

Et saada objektiivsemat pilti, on valimist välja jäetud lisaks *passiivsetele* ettevõtetele ka alla 2 töötajaga mikroettevõtted. Mäetööstuses on anomaalselt kõrge lisandväärtuse tõusu töötaja kohta taga üks ettevõtte, mis läbis 2017. aastal tegevusvaldkonna muutuse andes osad tegevused ja ka töötajad üle grupi emaettevõttele. Veondus ja laondus sektori anomaalia põhjusteks on juba eelpool korduvalt viidatud asjaolud. Üks ettevõtte kandis 2016. aastal kahjumisse nõuded ühendatud tütarettevõtte vastu summas 39M€. Ilma selle ühekordse asjaoluta oleks kogu Veondus ja laondus sektori 2016. lisandväärtus olnud positiivne. Samuti avaldab koondtulemusele mõju kahe ettevõtte tegevuse puudumine 2016. aastal. Vaata kommentaare [siit](#) ja [siit](#).

Töötleva tööstuse ettevõtete lisandväärtuse muutus

Lääne-Harju Töötleva tööstuse lisandväärtus töötaja kohta tõusis 2017. majandusaastal võrrelduna 2016. aastaga 3,83% ning lisandväärtus töötaja kohta oli 28 811 €. Võrdluseks kasvas Harjumaal va. Tallinn Töötleva tööstuse ettevõtete keskmine lisandväärtus töötaja kohta 12,76% ja 2017. aastal oli keskmine lisandväärtus töötaja kohta 32 144 €.

Minnes analüüsiga ettevõtete tasandile ning vaadates Lääne-Harju valla *keskmiseid* ja *väikese* suurusega Töötleva tööstuse ettevõtteid, siis avaneb järgmine pilt.

Ettevõtte nimetus	2016 Lisandv.	2017 Lisandv.	Lisandv Töötaja	Muutus %
	Töötaja kohta	Töötaja kohta	Muutus	Lisandv Töötaja
Aktsiaselts Bestnet	53 153	49 822	-3 331	-6,27%
AS Paldiski Tsingipada	40 799	38 948	-1 852	-4,54%
Structo Industry OÜ	30 077	32 969	2 891	9,61%
Osaühing TAD Logistics	37 838	27 957	-9 881	-26,12%
Aktsiaselts M.V.WOOL	17 095	21 412	4 317	25,25%
Osaühing EKOY Elektroonika	14 101	17 687	3 586	25,43%
BOLE OÜ	11 095	13 222	2 127	19,17%
Grand Total	28 625	29 432	807	2,82%

Tabel 31 - Lääne-Harju valla keskmiste ja väikeste Töötleva tööstuse ettevõtete lisandväärtus töötaja kohta

Valimis olevatest ettevõtetest kolmel on loodud lisandväärtus töötaja kohta kõrgem kui Harjumaal Töötleva tööstuse ettevõtte keskmine.

Veondus ja laondus sektori ettevõtete lisandväärtuse muutus

Kuna on teada, et Veondus ja laondus sektoris on asjaolusid, mis mõjutavad üksikute ettevõtete näitajaid, 2016. aastal, siis keskendume ainult ettevõtete 2017. aastal töötaja kohta loodud lisandväärtusele.

Ettevõtte nimetus	2016 Lisandv.	2017 Lisandv.	Lisandv Töötaja	Muutus %
	Töötaja kohta	Töötaja kohta	Muutus	Lisandv Töötaja
Aktsiaselts Alexela Terminal	-356 123	212 664	568 787	100,00%
BALTIC OIL SERVICE OÜ	41 075	134 372	93 297	227,14%
ESTEVE AS	0	43 223	43 223	100,00%
Autolink Baltics AS	26 549	29 544	2 995	11,28%
osaühing PALSTEVE	13 004	14 047	1 042	8,01%
PALDISKI SADAMATE AS	-4 142	-2 433	1 710	0,00%
Grand Total	-45 168	45 085	90 253	100,00%

Tabel 32 - Lääne-Harju Veondus ja laondus ettevõtete lisandväärtus töötaja kohta

Analüüsi koostajal puudub alus, et hinnata kas eeltoodu tabelis toodud kahe esimese ettevõtte väga kõrged lisandväärtused töötaja kohta ongi spetsiifilised nende konkreetsele tegevusvaldkonnale või on põhjus mujal. Küll väärib märkimist, et tabeli esimesed kaks ettevõtet [Aktsiaselts Alexela Terminal](#) ja [BALTIC OIL SERVICE OÜ](#) on Harjumaa va. Tallinn, *Veondus ja laondus* ettevõtete 2017. aastal töötaja kohta loodud lisandväärtuse pingereas samuti vastavalt esimesel ja teisel kohal. [ESTEVE AS](#), mis Lääne-Harju vallas on selle näitajaga kolmas, asub Harjumaa sama sektori edetabelis 16. kohal.

Ettevõtlus kantides

Aktiivsete ettevõtete jaotus Lääne-Harju valla nn. kantide vahel on toodud järgnevas tabelis.

KANT	Keskmine	Väike	Mikro	Mikro alla 2 töötaja	Kokku
Paldiski	1	8	26	14	49
Lehola	1	1	24	6	32
Laulasmaa		1	19	8	28
Vasalemma			21	2	23
Keila-Joa			10	7	17
Padise		1	12		13
Kloogaranna			4	8	12
Karjaküla		1	9		10
Klooga			7	2	9
Rummu		2	6		8
Vihterpalu	1		3	4	8
Harju-Risti		1	5	2	8
Madise			5	2	7
Kokku	3	15	151	55	224

Tabel 33- Lääne-Harju valla ettevõtete jaotus

Siinkohal oleks loogiline küsida, kas Lääne-Harju vallas registreeritud ettevõtted loovad piisavalt töökohti, et tagada valla territooriumil elavatele tööealistele inimestele vajalik hulk töökohti.

Lääne-Harju valla majanduslikult aktiivsete⁴ tööealiste elanike arvutamiseks kasutame järgmist kaudset metoodikat. Lääne-Harju valla elanike arv korda Eesti keskmine majanduslikult aktiivsete inimeste protsent kogu Eesti elanikest. 2017. aasta lõpu seisuga oli Lääne-Harju valla elanike arv, kelle elukohta on võimalik määratleda kandi täpsusega 12 240⁵. Eesti majanduslikult aktiivsete inimeste arv 2017. aastal oli 703 100 ja rahvaarv sama aasta lõpus 1 311 133⁶. Mis tähendab, et majanduslikult aktiivseid inimesi on Eestis 53,3% rahvaarvust. Võrdleme nüüd Lääne-Harju valla konkreetsetes kandis registreeritud ettevõtete poolt loodud töökohtade arvu kandi eeltoodud meetodi alusel arvutatud majanduslikult aktiivsete inimeste arvuga.

⁴ Majanduslikult aktiivne rahvastik (Tööjõud) – isikud, kes soovivad töötada ja on võimelised töötama (hõivatute ja töötute summa).

⁵ <http://laaneharju.ee/documents/17842239/19832168/Haridusvaldkonna+arengukava+%28t%C3%B6%C3%B6materjal%29.pdf/209f1b64-a704-4eb9-909e-f1e583cf7b64>

⁶ <https://www.stat.ee/pressiteade-2018-050>

Kant	Ettev.	2016	2017	Muutus	Kandi	Töökohad -	
	Arv	Töötajate arv	Töötajate arv	2016 - 2017		Majandusliku maj akt.	Elenikud
Paldiski	49	685	779	94	3 549	1892	-1 113
Lehola	32	288	323	35	1 039	554	-231
Laulasmaa	28	232	244	12	968	516	-272
Vihterpalu	8	162	155	-7	198	106	49
Karjaküla	10	140	138	-2	473	252	-114
Harju-Risti	8	130	130	0	690	368	-238
Rummu	8	106	114	8	873	465	-351
Padise	13	116	104	-12	628	335	-231
Vasalemma	23	66	74	8	1 576	840	-766
Klooga	9	35	35	0	1 045	557	-522
Kloogaranna	12	10	32	22	703	375	-343
Keila-Joa	17	33	26	-7	514	274	-248
Madise	7	14	13	-1	184	98	-85
Kokku	224	2 017	2 167	150	12 440	6 632	-4 465

Tabel 34 - Lääne-Harju vallas registreeritud ettevõtete poolt loodud töökohtade arv võrrelduna majanduslikult aktiivsete inimeste arvuga

Sellise kaudse meetodi järgi hinnates on vallas hinnanguliselt 4 465 majanduslikult aktiivset elanikku, kes ei leia rakendust oma valla ettevõtetes. Valitud ettevõtetega läbi viidud intervjuudest võib järeldada, et Lääne-Harju valla majanduslikult aktiivsed elanikud, kes töötavad väljaspool vald on veelgi rohkem. (Vaata iga kandi juures lühikokkuvõtet kandi territooriumil tegutseva ettevõttega.)

Järgnevalt süübibme igasse kanti ning vaatame millised on kandi kõige suurema käibe ja töötajate arvuga ettevõtted. Igas, kantis intervjuerime ühte ettevõtet.

Paldiski

Paldiski linn on koduks 49-le aktiivsele ettevõttele, sellega on Paldiski ka kõige suurema aktiivsete ettevõtete arvuga kant Lääne-Harjumaal. Paldiski ettevõtete 2017. aasta müügitulu esikümme on toodud järgnevas tabelis.

Ettevõtte	2016 Müügitulu	2017 Müügitulu	Müügitulu muutus	Muutus % 2016 - 2017	EMTAK - Jagu
Aktsiaselts Alexela Terminal	25 816 559	21 439 691	-4 376 868	-16,95%	Veondus ja laondus
BALTIC OIL SERVICE OÜ	718 439	10 601 456	9 883 017	1375,62%	Veondus ja laondus
ESTEVE AS	0	9 275 335	9 275 335	0,00%	Veondus ja laondus
PALDISKI SADAMATE AS	8 511 371	8 462 103	-49 268	-0,58%	Veondus ja laondus
osaühing PALSTEVE	7 723 653	7 853 930	130 277	1,69%	Veondus ja laondus
AS Paldiski Tsiingipada	5 486 125	6 170 451	684 326	12,47%	Töötlev tööstus
Autolink Baltics AS	4 470 723	5 069 919	599 196	13,40%	Veondus ja laondus
Osaühing Skaer	5 202 313	4 604 996	-597 317	-11,48%	Hulgi- ja jaekaubandus; m
Osaühing MASTERTRANS	1 557 407	2 758 183	1 200 776	77,10%	Hulgi- ja jaekaubandus; m
BOLE OÜ	2 198 034	2 284 696	86 662	3,94%	Töötlev tööstus
Kokku	61 684 624	78 520 760	16 836 136	27,29%	

Tabel 35- Paldiski linna ettevõtete müügitulu esikümme

Tabeli esimesed viis positsiooni on Veondus ja laondus sektori ettevõtete käes, kokku on neid esikümnes 6 ettevõtet. Lisaks mahuvad esikümnesse kaks Töötleva tööstuse ning kaks Hulgi- ja jaekaubanduse ettevõtet.

Töötajate arvu järjestuses on esikümme järgmine.

Ettevõtte nimetus	2016	2017	Töötajate arvu muutus	Muutus % 2016-2017	EMTAK - Jagu
	Töötajate arv	Töötajate arv			
osaühing PALSTEVE	177	174	-3	-1,69%	Veondus ja laondus
ESTEVE AS	0	120	120	0,00%	Veondus ja laondus
PALDISKI SADAMATE AS	113	112	-1	-0,88%	Veondus ja laondus
Autolink Baltics AS	64	77	13	20,31%	Veondus ja laondus
AS Paldiski Tsingipada	68	68	0	0,00%	Töötlev tööstus
Aktsiaselts Alexela Terminal	65	65	0	0,00%	Veondus ja laondus
BOLE OÜ	39	31	-8	-20,51%	Töötlev tööstus
BALTIC OIL SERVICE OÜ	8	14	6	75,00%	Veondus ja laondus
osaühing Konvers	14	12	-2	-14,29%	Hulgi- ja jaekaubandus; mc
Aktsiaselts Lahevesi	13	12	-1	-7,69%	Kinnisvaraala tegevus
Kokku	561	685	124	22,10%	

Tabel 36 – Paldiski linna suurimate töötajate arvuga ettevõtete esikümme

Ka selles tabelis kuulub tabeli ülemine ots *Veondus ja laondus* sektori ettevõtetele. Töötaja edetabelis on 8 ettevõtet, kes on esindatud 2017. aasta müügitulu edetabelis.

Intervjueerisime ettevõtet **BOLE OÜ**, mis toodab loodusliku joonega „köveraid“ põrandaid. Ettevõtte ekspordib oma toodangut kõikidesse maailmajagadesse välja arvatud Antarktika. Ehkki otsesid konkurente, kes toodaksid samasuguseid looduliku joonega põrandalaudu, konkureeritakse kõikide eksklusiivseid põrandakattematerjale tootvate ettevõtetega. Mille poolest väärrib **BOLE OÜ** suurt tunnustust, on et toodangut müüakse oma brändi alt. Kuna ettevõtte omanikud ja juhtkond on alates tegevuse alustamisest vahetunud, ei osanud ettevõtte juht välja tuua, miks ettevõtte tegevuse kohaks valiti just Paldiski. Refereerime lühidalt, mida vastas ettevõtet juht küsimusele, mida ettevõtjad ja omavalitsus saaksid koos ära teha, et muuta Lääne-Harju ja Paldiski ettevõtluskeskkond atraktiivsemaks. Paldiskis on küll suur hulk elanikke, kuid noorte osakaal elanikest on väike. Kui muuta Paldiski elukeskkond atraktiivseks oleks kohalikel ettevõtetel lootus ka tulevikus leida kodukohast motiveeritud töötajaid. Eriti just nooremast generatsioonist, sest automatiseerimise tulemusel suureneb nõudlus nn. uute, oskuste järele, mida usutavaisti leidub enam noorema generatsiooni inimestel. Atraktiivse elukeskkonna all, pidas ettevõtte juht silmas seda, mida linnaruum saab elanikele pakkuda vaba aja sisustamiseks.

Lehola kant

Lehola kant on seal resideeruvate ettevõtete arvu järjestuses teisel kohal. Kokku on Lehola kandis registreeritud 32 *aktiivset* ettevõtet. Lehola kandi ettevõtete 2017. aasta müügitulu esikümme näeb välja järgmiselt.

Ettevõtte	2016	2017	Müügitulu muutus	Muutus % 2016 - 2017	EMTAK - Jagu
	Müügitulu	Müügitulu			
Aktsiaselts Bestnet	13 675 925	15 001 993	1 326 068	9,70%	Töötlev tööstus
Structo Industry OÜ	3 959 993	4 404 508	444 515	11,23%	Töötlev tööstus
OSAÜHING VIIGARDI	1 277 508	1 349 704	72 196	5,65%	Hulgi- ja jaekaubandus; mc
OÜ Unolik	957 548	951 761	-5 787	-0,60%	Hulgi- ja jaekaubandus; mc
Aktsiaselts Eesti Golfikeskus	843 092	846 794	3 702	0,44%	Kunst, meelelahutus ja val
Osaühing Haldusmaailm	570 410	775 270	204 860	35,91%	Haldus- ja abitegevused
Belsneks Elekter OÜ	523 747	700 161	176 414	33,68%	Ehitus
VENTRAL GRUPP OÜ	511 456	684 300	172 844	33,79%	Ehitus
OÜ Aara Metall	467 927	651 494	183 567	39,23%	Töötlev tööstus
OÜ PINAREK	479 091	594 380	115 289	24,06%	Hulgi- ja jaekaubandus; mc
Kokku	23 266 697	25 960 365	2 693 668	11,58%	

Tabel 37 - Lehola kandi müügitulu esikümme

Lehola kandis on müügitulu edetabeli kaks esimest *Töötleva tööstuse* ettevõtted. See on pigem tavaline pilt enamikus omavalitsustes, et tabeli müügitulu edetabelites on eesotsas kas *Töötleva*

tööstuse või *Hulgi- ja jaekaubanduse* ettevõtted. Lääne-Harju vallas on *Töötleva tööstuse* domineerimine kantides pigem erand. Väärrib märkimist, et kõik Lehola kandi müügitulu esikümnesse pääsenud *Töötleva tööstuse* ettevõtted *Aktiaselts Bestnet*, *Structo Industry OÜ* ja *OÜ Aara Metall* on esindatud ka Lääne-Harju valla *Töötleva tööstuse* ettevõtete edetabelis, olles vastavalt 2, 5 ja 9 kohal.

Geograafiliselt vaadates võib nimetada Lehola küla ümbrust Lääne-Harju valla *Töötleva tööstuse* keskpunktiks. Küsides ettevõtjate käest, miks nende ettevõtete asukohad on Lehola kandis, saame väga erinevad vastused. Lühirefereeringud ettevõtetega toimunud kohtumistest.

OÜ Aara Metall toodab metallkonstruktsioone, üks suuremaid sihtrühmasid on ehitusettevõtted. Umbes kolmandik toodangust eksporditakse Soome. Soome turule toodetakse eritellimuste alusel nii lahendusi hobusetallidesse kui ka väligrille. Ettevõtte asub omaniku elukohas.

Structo Industry OÜ seotus Lääne-Harju vallaga tuli läbi juhuse. Kui ettevõtte asutajad olid otsimas loodavale ettevõttele asukohta, siis ostmiseks esimese eelistuse saanud hoonete omanik loobus tehingust. Selle tõttu osteti tehase jaoks järgmine valikusse jäänud variant. 2017. aasta lõpu seisuga töötas ettevõttes 47 inimest. Kümnekond nendest on kohalikud Lääne-Harju elanikud, kümnekond käib tööil Keilast, kümnekond töömeest sõidab iga päeva tööle Haapsalust ja ülejäänud Tallinnast. Ettevõtte juht kiitis oma senist suhtluskogemust Lääne-Harju vallaga. Vastates küsimusele, mida omavalitsus ja ettevõtjad saavad koos ära teha, et muuta valla ettevõtluskeskkond atraktiivsemaks, andis ettevõtet juht lihtsa soovitus. Jagada ettevõtjate ja omavalitsuse vahel vastutus nii, et ettevõtjad hoolitsevad selle, eest et inimestel oleks meeldiv töökeskkond ja vääriline palk ning omavalitsus kannab hoolt, et inimestel oleks elamisväärne keskkond. Alates lasteaedadest ja koolidest kuni vaba aja veetmise võimalusteni.

Vähemalt osaliselt tegeleb tootmisega ka Lehola kandis registrisse kantud *OSAÜHING VIIGARDI*, mis alustas 1993. aastal tegevust pereettevõttena pakkudes Maeru trahteris toitlustusteenust. Aastate jooksul on ettevõtte läbinud suured muudatused ning täna on põhitegevuseks projektmööbli müük Tallinna, Tartu ja Keila kauplustes. Osa eritellimusmööblit valmistatakse ettevõtte Vasalemmas asuvas töökojas. Vasalemma on ettevõtte peakontori ja töökoja asukohaks, sest pere juured asuvad Vasalemmas. Umbes pooled ettevõtte töötajatest töötavad väljaspool Lääne-Harju valda, eelnimetatud kauplustes. Samas osad töötajatest käivad Vasalemmas tööil Keilast ja ka Tallinnast.

Töötajate arvu järgi reastades on edetabel järgmine.

Ettevõtte nimetus	2016 Töötajate arv	2017 Töötajate arv	Töötajate arvu muutus	Muutus % 2016-2017	EMTAK - Jagu
Aktiaselts Bestnet	105	105	0	0,00%	Töötlev tööstus
Osaühing Haldusmaailm	33	52	19	57,58%	Haldus- ja abitegevused
Structo Industry OÜ	48	47	-1	-2,08%	Töötlev tööstus
OSAÜHING VIIGARDI	20	20	0	0,00%	Hulgi- ja jaekaubandus; mc
Aktiaselts Eesti Golfikeskus	2	17	15	750,00%	Kunst, meelelahutus ja vak
OÜ Unolik	11	10	-1	-9,09%	Hulgi- ja jaekaubandus; mc
Belsneks Elekter OÜ	7	9	2	28,57%	Ehitus
OÜ Aara Metall	10	9	-1	-10,00%	Töötlev tööstus
OÜ V8 IMPORT	7	7	0	0,00%	Hulgi- ja jaekaubandus; mc
osaühing Stiges	5	7	2	40,00%	Haldus- ja abitegevused
Kokku	248	283	35	14,11%	

Tabel 38 - Lehola kandi suurima töötajate arvuga ettevõtete esikümme

Kaheks ettevõtte on jõudnud mõlemas, nii müügitulu kui töötajate arvu esikümnesse. Mõlema tabeli kõrgemal real asub *Aktiaselts Bestnet*.

Laulasmaa kant

Aktiivsete ettevõtete arvult kolmas on Laulasmaa kant, kokku tegutseb seal 28 *aktiivset* ettevõtet mis on loonud 244 töökohta. Laulasmaa kandi ettevõtete edetabel 2017. aasta müügitulu järgi.

Ettevõtte	2016 Müügitulu	2017 Müügitulu	Müügitulu muutus	Muutus % 2016 - 2017	EMTAK - Jagu
Baltic Beach Holding OÜ	5 026 445	5 231 333	204 888	4,08%	Majutus ja toitlustus
EnerTEC Group OÜ	795 725	1 190 672	394 947	49,63%	Ehitus
DecoWood OÜ	758 371	817 728	59 357	7,83%	Töötlev tööstus
ENESTO OÜ	244 817	440 824	196 007	80,06%	Ehitus
Aisifer OÜ	126 250	424 750	298 500	236,44%	Põllumajandus, metsamajandus
Diamond Events OÜ	0	286 463	286 463	0,00%	Haldus- ja abitegevused
ROCKNROAD EUROPE OÜ	90 691	268 784	178 093	196,37%	Muud teenindavad tegevused
OÜ Sinka	375 783	232 762	-143 021	-38,06%	Ehitus
Laulasmaa Kohvik OÜ	128 735	219 464	90 729	70,48%	Majutus ja toitlustus
Villapuistaja OÜ	151 396	168 566	17 170	11,34%	Hulgi- ja jaekaubandus; muud
Kokku	7 698 213	9 281 346	1 583 133	20,56%	

Tabel 39 - Laulasmaa kandi ettevõtete müügitulu esikümme 2017. aastal.

Laulasmaa kandis on müügitulult suurim *Majutus ja toitlustusala* ettevõtte **Baltic Beach Holding OÜ**, mille tegevuseks on Laulasmaa Spa hotelli haldus, majutus ja toitlustusteenuste pakkumine hotellis. Sama ettevõtte juhib ka töötajate arvu edetabelit.

Ettevõtte nimetus	2016 Töötajate arv	2017 Töötajate arv	Töötajate arvu muutus	Muutus % 2016-2017	EMTAK - Jagu
Baltic Beach Holding OÜ	161	165	4	2,48%	Majutus ja toitlustus
Diamond Events OÜ	0	16	16	0,00%	Haldus- ja abitegevused
EnerTEC Group OÜ	10	10	0	0,00%	Ehitus
ENESTO OÜ	8	8	0	0,00%	Ehitus
OÜ Sinka	6	6	0	0,00%	Ehitus
Laulasmaa Kohvik OÜ	6	5	-1	-16,67%	Majutus ja toitlustus
Bürookoristus OÜ	0	5	5	0,00%	Haldus- ja abitegevused
DecoWood OÜ	5	5	0	0,00%	Töötlev tööstus
Lille Leib OÜ	3	4	1	33,33%	Majutus ja toitlustus
Bombus OÜ	3	3	0	0,00%	Ehitus
Kokku	202	227	25	12,38%	

Tabel 40 - Laulasmaa kandi suuremad tööandjad

Vasalemma kant

Vasalemma kandis on registreeritud 23 *aktiivset* ettevõtet ja nende ettevõtete 2017. majandusaasta müügitulu esikümme on järgmine.

Ettevõtte	2016 Müügitulu	2017 Müügitulu	Müügitulu muutus	Muutus % 2016 - 2017	EMTAK - Jagu
Starmoto OÜ	467 017	570 584	103 567	22,18%	Hulgi- ja jaekaubandus; muud
Osaühing ERGO TRANSPORT GRUPP	608 579	550 246	-58 333	-9,59%	Veondus ja laondus
OÜ Elidor Elekritööd	505 667	539 792	34 125	6,75%	Ehitus
Eco-Mos Estonia OÜ	196 116	446 147	250 031	127,49%	Veevarustus; kanalisatsioon
Osaühing Termeston	357 920	354 872	-3 048	-0,85%	Veondus ja laondus
Värvitud OÜ	331 877	335 010	3 133	0,94%	Hulgi- ja jaekaubandus; muud
Osaühing SLAVADA GRUPP	182 758	229 714	46 956	25,69%	Veondus ja laondus
Vasalemma Ehitus OÜ	0	211 919	211 919	0,00%	Ehitus
SOKT OÜ	92 167	192 944	100 777	109,34%	Ehitus
AK Tehno OÜ	150 671	157 108	6 437	4,27%	Kutse-, teadus- ja tehnika
Kokku	2 892 772	3 588 336	695 564	24,04%	

Tabel 41- Vasalemma kandi müügitulu esikümme

Vasalemma kandi müügitulu esikümnesse on jõudnud väga erinevate tegevusalade ettevõtted. Silma jääb see, et selles loetelus ei ole ühtegi *Töötleva tööstuse* ettevõtet. **Värvitud OÜ** mis on edetabelis 6 kohal ja mille registreerimisadress on Vasalemmas, omab tegelikku tegevuskohta Tallinnas. Ettevõtte põhitegevusalaks on autode kere- ja värvimistööde teostamine ning teenuste ekspordi sihtriigiks on Soome. Teinegi Soome klientidega seotud ettevõtte on **SOKT OÜ**, mis teostab allhanke korras Soomes mobiilside võrkude ehitamise töid ning lisaks sellele pakub Vasalemmas autoremonditeenuseid. Tabeli viimasel real olev **AK Tehno OÜ**, mis on deklareerinud tegevusvaldkonnaks kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevuse, pakub tegelikult autode tehnoloogiate teenust, nende tehnoloogiate punkt asub Vasalemmas.

Vasalemmas asuvad ka **AKSO-HAUS OÜ** tootmishooned, ehki ettevõtte on registreeritud Tallinnas.

Ettevõtte nimetus	2016 Töötajate arv	2017 Töötajate arv	Töötajate arv muutus	Muutus % 2016 - 2017	EMTAK - Jagu
Provence OÜ	8	6	-2	-25,00%	Hulgi- ja jaekaubandus; mc
Osaühing ERGO TRANSPORT GRUPP	7	6	-1	-14,29%	Veondus ja laondus
Vasalemma Ehitus OÜ	0	5	5	0,00%	Ehitus
OÜ Elidor Elektritööd	4	5	1	25,00%	Ehitus
Starmoto OÜ	3	5	2	66,67%	Hulgi- ja jaekaubandus; mc
Osaühing SLAVADA GRUPP	4	5	1	25,00%	Veondus ja laondus
AK Tehno OÜ	5	5	0	0,00%	Kutse-, teadus- ja tehnikaa
Osaühing Termeston	5	5	0	0,00%	Veondus ja laondus
SOKT OÜ	2	4	2	100,00%	Ehitus
Maivor Works OÜ	3	4	1	33,33%	Ehitus
Kokku	41	50	9	21,95%	

Tabel 42 – Vasalemma kandi suurima töötajate arvuga ettevõtted

Nii nagu mainitud kokkuvõttes Lehola kandis registreeritud ettevõtetest, on naaberkandi ettevõtte **OSAÜHING VIIGARDI** kontor ja toomine Vasalemmas.

Keila-Joa kant

Keila-Joa kandis on registreeritud 17 *aktiivset* ettevõtet ning nendest suurima müügituluga ettevõtte on toodud allolevas tabelis. Kõik Keila-Joa kandi ettevõtted kuuluvad *mikroettevõtete* või *vähem kui 2 töötajaga mikroettevõtete* kategooriasse.

Ettevõtte	2016 Müügitulu	2017 Müügitulu	Müügitulu muutus	Muutus % 2016 - 2017	EMTAK - Jagu
Poweron Osaühing	2 036 084	8 053 878	6 017 794	295,56%	Hulgi- ja jaekaubandus; mc
Laulasmaa Apteek OÜ	259 424	276 444	17 020	6,56%	Hulgi- ja jaekaubandus; mc
KÜTUSETAKSO OÜ	244 380	265 285	20 905	8,55%	Veondus ja laondus
Kilo Ploome OÜ	209 069	265 238	56 169	26,87%	Kunst, meelelahutus ja vak
RATINET OÜ	24 618	198 091	173 473	704,66%	Hulgi- ja jaekaubandus; mc
osaühing HR Consulting	171 437	195 202	23 765	13,86%	Haridus
Pinnasemeister OÜ	74 404	174 934	100 530	135,11%	Töötlev tööstus
Lercon OÜ	153 384	150 457	-2 927	-1,91%	Hulgi- ja jaekaubandus; mc
Euro Meedia Grupp OÜ	183 934	105 542	-78 392	-42,62%	Hulgi- ja jaekaubandus; mc
OÜ Joy Pesumaja	62 457	75 960	13 503	21,62%	Muud teenindavad tegevu
Kokku	3 419 191	9 761 031	6 341 840	185,48%	

Tabel 43 - Keila-Joa kandi müügitulu esikümme

Müügitulu edetabelit juhivad ettevõtte **Poweron Osaühing** mis tegeleb bensiini, diislikütuse, erimärgistatud diislikütuse ja rasket kütteõli müügiga nii ettevõtetele kui eraisikutele. Ettevõtte 2017. aasta müügitulu moodustab kõikide Keila-Joa kandis registreeritud ettevõtete summaarsest müügitulust tervelt 81,%. Korrektsuse mõttes on siiski vaja märkida, et seitsmeteistkümnest aktiivsest

kandi ettevõttest kask ei olnud analüüsi koostamise ajaks 2017. majandusaasta aruannet esitanud. **Poweron Osaühing** ligi kolmekordne müügitulu kasv 6,0 M€, on saavutatud sama arvu töötajate ja sama tööjõukuluga kui eelmisel aastal.

Ettevõtte nimetus	2016 Töötajate arv	2017 Töötajate arv	Töötajate arvu muutus	Muutus % 2016-2017	EMTAK - Jagu
Osaühing ROSSEL	5	5	0	0,00%	Veondus ja laondus
OÜ Joy Pesumaja	4	4	0	0,00%	Muud teenindavad tegev
KÜTUSETAKSO OÜ	4	4	0	0,00%	Veondus ja laondus
Osaühing Rekka Transport	4	3	-1	-25,00%	Hulgi- ja jaekaubandus; mc
Laulasmaa Apteek OÜ	2	2	0	0,00%	Hulgi- ja jaekaubandus; mc
Poweron Osaühing	2	2	0	0,00%	Hulgi- ja jaekaubandus; mc
Autokool Harju Autom OÜ	1	2	1	100,00%	Haridus
Kokku	22	22	0	0,00%	

Tabel 44 – Keila-Joa suurima töötajate arvuga ettevõtted

Padise kant

Padise kandis on registreeritud 13 *aktiivset* ettevõtet. Neist üks kuulub *väikeettevõtete* kategooriasse ja ülejäänud on *mikroettevõtted*. Padise kandi suurima müügituluga ettevõtte on toodud allolevas tabelis.

Ettevõtte	2016 Müügitulu	2017 Müügitulu	Müügitulu muutus	Muutus % 2016 - 2017	EMTAK - Jagu
Osaühing Laheotsa	4 542 919	4 650 147	107 228	2,36%	Põllumajandus, metsamaj
osaühing KIVIORG	690 435	756 024	65 589	9,50%	Hulgi- ja jaekaubandus; mc
KimmerEst OÜ	592 647	624 166	31 519	5,32%	Hulgi- ja jaekaubandus; mc
OÜ von Ramm	358 246	436 502	78 256	21,84%	Majutus ja toitlustus
Osaühing KASEPERE	391 925	390 779	-1 146	-0,29%	Hulgi- ja jaekaubandus; mc
Kallaste Turismitalu OÜ	207 820	245 935	38 115	18,34%	Majutus ja toitlustus
Wellmerk OÜ	199 866	189 539	-10 327	-5,17%	Hulgi- ja jaekaubandus; mc
VaBe Baltic OÜ	231 163	184 463	-46 700	-20,20%	Töötlev tööstus
Padise Grupp OÜ	92 115	115 741	23 626	25,65%	Ehitus
Torrencia OÜ	0	102 876	102 876	0,00%	Hulgi- ja jaekaubandus; mc
Kokku	7 307 136	7 696 172	389 036	5,32%	

Tabel 45 - Padise kandi suurimad ettevõtted müügitulu järgi

Ettevõtte nimetus	2016 Töötajate arv	2017 Töötajate arv	Töötajate arvu muutus	Muutus % 2016-2017	EMTAK - Jagu
Osaühing Laheotsa	59	54	-5	-8,47%	Põllumajandus, metsamaj
OÜ von Ramm	15	12	-3	-20,00%	Majutus ja toitlustus
KimmerEst OÜ	10	8	-2	-20,00%	Hulgi- ja jaekaubandus; mc
osaühing KIVIORG	5	5	0	0,00%	Hulgi- ja jaekaubandus; mc
Kallaste Turismitalu OÜ	5	5	0	0,00%	Majutus ja toitlustus
VaBe Baltic OÜ	5	4	-1	-20,00%	Töötlev tööstus
Osaühing KASEPERE	4	4	0	0,00%	Hulgi- ja jaekaubandus; mc
Wellmerk OÜ	3	3	0	0,00%	Hulgi- ja jaekaubandus; mc
Padise Grupp OÜ	4	3	-1	-25,00%	Ehitus
Kokku	110	98	-12	-10,91%	

Tabel 46 – Padise kandi suurimad töökohtade loojad

Kloogaranna kant

Kloogaranna kandis on registreeritud 12 *aktiivset* ettevõtet. Neist kaks kuuluvad *mikroettevõtete* kategooriasse ja ülejäänud on *alla 2 töötajaga mikroettevõtted*. Kloogaranna kandi suurima müügituluga ettevõtte on toodud allolevas tabelis.

Ettevõtte	2016 Müügitulu	2017 Müügitulu	Müügitulu muutus	Muutus % 2016 - 2017	EMTAK - Jagu
OÜ Liivi Kütus	1 567 613	1 744 060	176 447	11,26%	Hulgi- ja jaekaubandus; mc
MINU KOER OÜ	228 278	320 399	92 121	40,35%	Hulgi- ja jaekaubandus; mc
Sember OÜ	97 234	165 467	68 233	70,17%	Ehitus
Heatex Eesti OÜ	149 440	140 657	-8 783	-5,88%	Hulgi- ja jaekaubandus; mc
OÜ Keila Eritehnika	15 570	139 645	124 075	796,89%	Veevarustus; kanalisatsioon
AG Klaasiaeg OÜ	83 468	123 166	39 698	47,56%	Hulgi- ja jaekaubandus; mc
Motogate osahing	47 823	102 705	54 882	114,76%	Kutse-, teadus- ja tehnikaa
CrossCompetence OÜ	72 718	57 719	-14 999	-20,63%	Muud teenindavad tegev
UP Construction OÜ	0	48 133	48 133	0,00%	Ehitus
Velnar OÜ	0	42 270	42 270	0,00%	Finants- ja kindlustustegev
Kokku	2 262 144	2 884 221	622 077	27,50%	

Tabel 47 - Kloogaranna kandi ettevõtete 2017. müügitulu edetabel

Kloogaranna kandis ei ole registreeritud ühtegi *Töötleva tööstuse* ettevõtet.

Ettevõtte nimetus	2016 Töötajate arv	2017 Töötajate arv	Töötajate arv muutus	Muutus % 2016-2017	EMTAK - Jagu
Velnar OÜ	0	17	17	0,00%	Finants- ja kindlustustegev
UP Construction OÜ	0	4	4	0,00%	Ehitus
MINU KOER OÜ	2	2	0	0,00%	Hulgi- ja jaekaubandus; mc
osaühing Toman RJT	1	2	1	100,00%	Veondus ja laondus
Kokku	3	25	22	733,33%	

Tabel 48 - Kloogaranna suurima töötajate arvuga ettevõtted 2017. aastal

2017. aasta suurima töötajate arvuga on ettevõtte **Velnar OÜ**, mis tegeleb turvatöö ja mehitatud valve teenuste pakkumisega. Ettevõtte on asutatud alles 2017. aastal. Enne seda kuulus samale omanikule teine sama tegevusalaga ettevõtte, mis lõpetas samal 2017. aastal tegevuse. Analüüsi koostamise ajaks oli **Velnar OÜ** töötajate arv langenud neljale töötajale ja ettevõttel olid mitme kuu eest käibedeklaratsioonid ning tulu- ja sotsiaalmaksu deklaratsioonid esitamata.

Ettevõtte **MINU KOER OÜ**, on küll registreeritud Kloogaranna kandis, kuid tegelik tegevuskoht on Tabasalus, kus ettevõtte peab loomatarvete poodi. Kõik ettevõtte töötajad on väljastpoolt Lääne-Harju valda.

Karjaküla kant

Karjaküla kandis on registreeritud täpselt 10 *aktiivset* ettevõtet, mis tagab, et kõik kümme mahuvad 2017. aasta müügitulu esikümnet koondavasse edetabelisse. Üks ettevõtte **AS Balti Karusnahk** kuulub *väikeettevõtte* kategooriasse ja ülejäänud 9 on *mikroettevõtted*.

Ettevõtte	2016 Müügitulu	2017 Müügitulu	Müügitulu muutus	Muutus % 2016 - 2017	EMTAK - Jagu
AS Balti Karusnahk	2 236 492	2 040 163	-196 329	-8,78%	Põllumajandus, metsamaj
Benita Kodu AS	1 689 478	1 930 240	240 762	14,25%	Tervishoid ja sotsiaalhoole
OÜ KEILA BETOON	487 259	498 154	10 895	2,24%	Töötlev tööstus
OÜ Karjaküla Sotsiaalkeskus	447 744	448 909	1 165	0,26%	Tervishoid ja sotsiaalhoole
Tar Veod OÜ	303 417	327 947	24 530	8,08%	Veondus ja laondus
osaühing COSSER GRUPP	69 109	119 713	50 604	73,22%	Haldus- ja abitegevused
Minkster OÜ	0	37 672	37 672	0,00%	Haldus- ja abitegevused
Osaühing LASVETER	31 674	30 101	-1 573	-4,97%	Ehitus
Kindelvalts OÜ	98 089	14 500	-83 589	-85,22%	Ehitus
Karjaküla Group OÜ	151 954	0	-151 954	-100,00%	Hulgi- ja jaekaubandus; mc
Kokku	5 515 216	5 447 399	-67 817	-1,23%	

Tabel 49. - Karjaküla kandi ettevõtete müügitulu esikümme 2017. aastal

Ühel ettevõttel oli analüüsi koostamise ajaks 2017. majandusaasta aruanne esitama. Laekunud maksuinfo baasil on alust arvata, et ettevõtte on endiselt tegev.

Ettevõtte nimetus	2016 Töötajate arv	2017 Töötajate arv	Töötajate arvu muutus	Muutus % 2016-2017	EMTAK - Jagu
Benita Kodu AS	57	60	3	5,26%	Tervishoid ja sotsiaaltoetus
AS Balti Karusnahk	49	46	-3	-6,12%	Põllumajandus, metsamajandus
OÜ Karjaküla Sotsiaalkeskus	15	15	0	0,00%	Tervishoid ja sotsiaaltoetus
OÜ KEILA BETOON	7	7	0	0,00%	Töötlev tööstus
Kindelvalts OÜ	3	3	0	0,00%	Ehitus
osaühing COSSER GRUPP	3	3	0	0,00%	Haldus- ja abitegevused
Minkster OÜ	0	2	2	0,00%	Haldus- ja abitegevused
Tar Veod OÜ	2	2	0	0,00%	Veondus ja laondus
Osaühing LASVETER	2	2	0	0,00%	Ehitus
Kokku	138	140	2	1,45%	

Tabel 50 - Karjaküla kandi suurima töötajate arvuga ettevõtted

Klooga kant

Klooga kandi on registreeritud vaid 9 *aktiivset* ettevõtet ja need kõik on 9 on *mikroettevõtted*.

Ettevõtte	2016 Müügitulu	2017 Müügitulu	Müügitulu muutus	Muutus % 2016 - 2017	EMTAK - Jagu
PTTrans OÜ	171 159	296 081	124 922	72,99%	Veondus ja laondus
OÜ Novamentor	259 917	243 768	-16 149	-6,21%	Töötlev tööstus
osaühing Peruks Grupp	202 733	190 316	-12 417	-6,12%	Ehitus
osaühing Mipron Kaubanduse	168 658	165 954	-2 704	-1,60%	Hulgi- ja jaekaubandus; mc
Osaühing Mägitrepp	136 683	98 896	-37 787	-27,65%	Ehitus
NURGA TAGA OÜ	79 220	77 097	-2 123	-2,68%	Ehitus
Elramos OÜ	20 601	37 557	16 956	82,31%	Kutse-, teadus- ja tehnikaa
Meep Factory OÜ	44 784	36 113	-8 671	-19,36%	Info ja side
Leeliilia OÜ	15 912	30 206	14 294	89,83%	Muud teenindavad tegevused
Kokku	1 099 667	1 175 988	76 321	6,94%	

Tabel 51. - Klooga kandi ettevõtete müügitulu edetabel 2017. aastal

Klooga kandi suurim *Töötleva tööstuse* ettevõtte OÜ Novamentor toodab allhanke korras tööriistu oma suurimale kliendile, kes asub Soomes.

Ettevõtte nimetus	2016 Töötajate arv	2017 Töötajate arv	Töötajate arvu muutus	Muutus % 2016-2017	EMTAK - Jagu
OÜ Novamentor	15	14	-1	-6,67%	Töötlev tööstus
osaühing Peruks Grupp	4	5	1	25,00%	Ehitus
PTTrans OÜ	3	3	0	0,00%	Veondus ja laondus
NURGA TAGA OÜ	3	3	0	0,00%	Ehitus
osaühing Mipron Kaubanduse	4	3	-1	-25,00%	Hulgi- ja jaekaubandus; mc
Osaühing Mägitrepp	3	3	0	0,00%	Ehitus
Elramos OÜ	1	2	1	100,00%	Kutse-, teadus- ja tehnikaa
Meep Factory OÜ	1	1	0	0,00%	Info ja side
Leeliilia OÜ	1	1	0	0,00%	Muud teenindavad tegevused
Kokku	35	35	0	0,00%	

Tabel 52 - Klooga kandi suurima töötajate arvuga ettevõtted

Rummu kant

Rummu kandi on registreeritud vaid 8 *aktiivset* ettevõtet, nendest kaks klassifitseeruvad *väikeettevõtteks* ja ülejäänud on *mikroettevõtted*.

Ettevõtte	2016 Müügitulu	2017 Müügitulu	Müügitulu muutus	Muutus % 2016 - 2017	EMTAK - Jagu
KB Auto Eesti OÜ	12 882 593	16 338 911	3 456 318	26,83%	Hulgi- ja jaekaubandus; mc
Osaühing TAD Logistics	8 236 970	7 799 311	-437 659	-5,31%	Töötlev tööstus
UniversPro OÜ	22 296	192 362	170 066	762,76%	Ehitus
KAMP Metall OÜ	154 953	182 132	27 179	17,54%	Töötlev tööstus
Osaühing Kuldlan	125 443	128 439	2 996	2,39%	Hulgi- ja jaekaubandus; mc
OSAÜHING NIKOLA KAUBANDUS	111 134	113 862	2 728	2,45%	Ehitus
SR-Transit OÜ	43 434	63 609	20 175	46,45%	Veondus ja laondus
Realist Joogid OÜ	25 655	53 789	28 134	109,66%	Töötlev tööstus
Kokku	21 602 478	24 872 415	3 269 937	15,14%	

Tabel 53. - Rummu kandi ettevõtete müügitulu edetabel 2017. aastal

Kandi suurima müügituluga ettevõtte **KB Auto Eesti OÜ** põhitegevusalaks on kasutatud veoautode ja ehitustehnika müük, on oma müügitulu tublisti kasvatanud. Ettevõtte eksport moodustab müügitulust 75,83% ning tehnikat müüakse nii Euroopasse kui ka väljaspoole. Ettevõtet omab tütarettevõtteid Rootsis ja Norras. Umbes 35-40 töötajat on Lääne-Harju valla elanikud.

Ettevõtte nimetus	2016 Töötajate arv	2017 Töötajate arv	Töötajate arv muutus	Muutus % 2016-2017	EMTAK - Jagu
Osaühing TAD Logistics	48	51	3	6,25%	Töötlev tööstus
KB Auto Eesti OÜ	46	49	3	6,52%	Hulgi- ja jaekaubandus; mc
KAMP Metall OÜ	3	4	1	33,33%	Töötlev tööstus
OSAÜHING NIKOLA KAUBANDUS	2	2	0	0,00%	Ehitus
Rummu Invest OÜ	2	2	0	0,00%	Kinnisvaraala tegevus
UniversPro OÜ	1	2	1	100,00%	Ehitus
Haagised OÜ	2	2	0	0,00%	Töötlev tööstus
Osaühing Kuldlan	2	2	0	0,00%	Hulgi- ja jaekaubandus; mc
Kokku	106	114	8	7,55%	

Tabel 54 - Rummu kandi suurima töötajate arvuga ettevõtted

Töötajate arvu liider **Osaühing TAD Logistics** valmistab ja müüb pehmet magamistoa mööblit. Lisaks teostatakse kangaste ja komponentide hulgimüüki ja ka logistikateenust. Põhjus miks aastaid tagasi valiti ettevõtte tegevuskohaks Lääne-Harju, täpsemalt siis Rummu alev, oli soov kasutada läheduses olevat Paldiski sadamat toodangu transportimiseks Rootsi. Rootsi on endiselt ettevõtet suurim ekspordi sihtriik aga tegelikult ei käi eksport läbi Paldiski sadama, nii nagu omal ajal planeeriti. Paljud töötajad käivad tööl Keilast aga ka Paldiskist. Ettevõtte peab põhjuseks, miks töötajad on nõus nii kaugelt Rummus käima kahte tegurit – hea tööohkkond ja meeldiv töö ning õiglane töötasu. Tõepoolest, kandi kaks suurimat tööandjat, nende seas **Osaühing TAD Logistics**, on kandi ainukesed ettevõtted, mis maksavad oma tegevusvaldkonna Eesti keskmisest kõrgemat palka.

Vihterpalu kant

Vihterpalu kandis on registreeritud vaid 8 aktiivset ettevõtet. Kandi suurim ettevõtte kuulub *keskmise suurusega* ettevõtete kategooriasse ning kõik ülejäänud on *mikroettevõtted*.

Ettevõtte	2016 Müügitulu	2017 Müügitulu	Müügitulu muutus	Muutus % 2016 - 2017	EMTAK - Jagu
Aktsiaselts M.V.WOOL	19 881 599	23 592 395	3 710 796	18,66%	Töötlev tööstus
OÜ Erma talu	154 359	193 754	39 395	25,52%	Põllumajandus, metsamajandus
OÜ Vihterpalu Mõis	141 802	190 618	48 816	34,43%	Majutus ja toitlustus
Suurupi Invest Kinnisvara Osaühing	152 262	156 545	4 283	2,81%	Finants- ja kindlustustegevus
OSAÜHING KemenTrans	100 631	144 233	43 602	43,33%	Ehitus
OÜ Pedase Hotell	120 323	88 982	-31 341	-26,05%	Majutus ja toitlustus
osaühing V-METS	46 842	54 626	7 784	16,62%	Hulgi- ja jaekaubandus; m
OÜ PUUNA INVEST	40 389	53 928	13 539	33,52%	Kinnisvaraala tegevus
Kokku	20 638 207	24 475 081	3 836 874	18,59%	

Tabel 55. - Vihterpalu kandi ettevõtete müügitulu edetabel 2017. aastal

Vihterpalu kandis on Lääne-Harju kantide võrdluses registreeritud kõige rohkem ettevõtteid ühe elaniku kohta, vaatamata sellele, et elanike arvult on kõige väiksem Madise kant. Vihterpalu kandis on registreeritud üks ettevõtte 24,75 elaniku kohta. Lisaks on Vihterpalu ainuke kant, milles registreeritud ettevõtted on loonud rohkem töökohti, kui on kandis majanduslikult aktiivseid elanikke. Vaata ka [Tabel 34 - Lääne-Harju vallas registreeritud ettevõtete poolt loodud töökohtade arv võrrelduna majanduslikult aktiivsete inimeste arvuga](#) leheküljel 27 ning seal juures toodud kirjeldust majanduslikult aktiivsete elanike arvu hindamise kohta. Korrektsuse huvides tuleb märkida, et Aktsiaselts M.V.WOOL omab kahte tegevuskohta, nendest üks asub Vintse külas ja teine Saue vallas Hüürus. 2018. aastal esitatud päringule vastas ettevõtte, et umbes pooled ettevõtte töötajatest töötavad Hüüru tehases.

Suurima töötajate arvuga ettevõtted Vihterpalu kandis.

Ettevõtte nimetus	2016 Töötajate arv	2017 Töötajate arv	Töötajate arv muutus	Muutus % 2016 - 2017	EMTAK - Jagu
Aktsiaselts M.V.WOOL	148	144	-4	-2,70%	Töötlev tööstus
OÜ Pedase Hotell	5	4	-1	-20,00%	Majutus ja toitlustus
OÜ Vihterpalu Mõis	4	2	-2	-50,00%	Majutus ja toitlustus
OÜ PUUNA INVEST	2	2	0	0,00%	Kinnisvaraala tegevus
Kokku	159	152	-7	-4,40%	

Tabel 56 - Suurima töötajate arvuga ettevõtted Vihterpalu kandis

Analüüsi koostamise ajal oli OÜ Vihterpalu Mõis omanik aktiivselt otsimas ostjaid nii ettevõttele kui mõisale, sest seoses tervisliku olukorraga on tema poolt ettevõtte juhtimine raskendatud.

Harju-Risti kant

Harju-Risti kandis on registreeritud vaid 8 aktiivset ettevõtet. Kandi suurim ettevõtte kuulub väikeettevõtete kategooriasse ning kõik ülejäänud on mikroettevõtted.

Ettevõtte	2016 Müügitulu	2017 Müügitulu	Müügitulu muutus	Muutus % 2016 - 2017	EMTAK - Jagu
Osaühing EKOY Elektroonika	1 739 669	2 190 216	450 547	25,90%	Töötlev tööstus
MENALTE OÜ	330 436	423 193	92 757	28,07%	Ehitus
Brauf Osaühing	161 156	305 953	144 797	89,85%	Haldus- ja abitegevused
Osaühing Kemendro	244 431	288 655	44 224	18,09%	Muud teenindavad tegevused
Osaühing PADISE BUSS	135 019	152 464	17 445	12,92%	Veondus ja laondus
European Market Consult OÜ	93 266	124 056	30 790	33,01%	Kutse-, teadus- ja tehnikaa
OÜ Baltic Traders	119 628	107 824	-11 804	-9,87%	Hulgi- ja jaekaubandus; m
ULLA PUBI OÜ	86 055	81 448	-4 607	-5,35%	Majutus ja toitlustus
Kokku	2 909 660	3 673 809	764 149	26,26%	

Tabel 57. – Harju-Risti kandi ettevõtete müügitulu edetabel 2017. aastal

Suurima müügitulu ja ka töötajate arvuga ettevõtte Harju-Risti kandis on [Osaühing EKOY Elektroonika](#). Ettevõtte komplekteerib oma Soome emaettevõtte jaoks siinivalgustite komponente. Põhjus, miks ettevõtte on asutatud ja tegev Harju-Ristil tuleneb sellest, et ettevõtte juht on pärit Harju-Ristilt, ehkki täna elab ta Soomes ning töötab põhikohaga EKOY Elektroonika emaettevõttes. Kui Soome emaettevõtte EKOY, mis on spetsialiseerunud elektroonikakomponentide, nende metall- ning plastdetailide tootmisele hakkas otsima kohta kuhu Eestis rajada komplekteerimistehas, siis sai määravaks tulevase Eesti üksuse juhi kohalike olude tundmine. [Osaühing EKOY Elektroonika](#) plaanib jätkuvalt laiendada ning uusi töötajaid värvata. Kuna Harju-Risti lähiümbrusest on rakse leida uut tööjõudu, siis käivad töötajad tööle Rummust, Vasalemmast, Keilast kui ka Paldiskist. Ettevõtte on ehitanud elamispinnad oma töötajatele, võimaldades neile, kes on nõus kolima Harju-Ristile, kasutada ettevõtte poolt pakutavaid eluruume. Plaanis on ehitust jätkata. [Osaühing EKOY Elektroonika](#) tegevjuht oli ainuke intervjuueeritud ettevõtete esindajatest, kes oskas nimetada kolm tegurit kus ta sooviks suuremat koostööd kohaliku omavalitsusega. Toome siinkohal välja ettevõtte juhi poolt lauale tõstetud teemad:

- Ehituslubade menetlemise kiirus. Ettevõtte plaanib esimesel võimalusel alustada tehase laienduse ehitustöödega. Detailplaneering on kinnitatud, kuid vajalik on saada juurdeehitusele ehitusluba. Ettevõttel olid head kogemused ajast, kui nad asusid haldusreformi eelselt Padise vallas, siis võttis ehituslubade menetlemine meeldivalt vähe aega.
- Transport Harju-Risti ja Paldiski vahel. Ettevõtte näeb suurimat potentsiaali uute töötajate leidmiseks just Paldiskist. Ettevõtte on avatud koostööle omavalitsusega, et luua transpordi või ühistranspordi liin Paldiski ja Harju-Risti vahel. Kuna ettevõttes on paindlik töögraafik, tehas on avatud kella seitsemest hommikul kuni kaheksani õhtul ja töötajatel on õigus valida individuaalne graafik, et päevased töötunnid täis saada, siis on võimalik transpordi sobitada ka teiste lähikonnas olevate ettevõtete vajadustega kes kasutavad Paldiskis elavat tööjõudu. Täna toimivate Paldiski ja Harju-Risti vaheliste ühistranspordi liinide puuduseks on see, et need käivad läbi Keila. Töötajate jaoks on tegemist suure ajakuluga.
- Ettevõtte on otsinud võimalusi oma töötajatele lõunasöögi valmistamiseks või tellimiseks. Ettevõtte on pakkunud välja idee ühendada ettevõtte poolsed ja omavalitsuse jõud ning kas ära kasutades täna lähedal asuvas koolimajas toimivat kööki või ehitada uus, leida võimalus et toitlustada nii kooli õpilasi kui tehase töötajaid. See annaks võimaluse saavutada toidu valmistamises suurem efektiivsus ning eelduslikult aitaks ka omavalitsusel alandada koolilõunate omahinda.

Harju-Risti kandi suurima töötajate arvuga ettevõtete edetabel.

Ettevõtte nimetus	2016 Töötajate arv	2017 Töötajate arv	Töötajate arvu muutus	Muutus % 2016-2017	EMTAK - Jagu
Osaühing EKOY Elektroonika	105	104	-1	-0,95%	Töötlev tööstus
Osaühing Kemendro	8	8	0	0,00%	Muud teenindavad tegevused
MENALTE OÜ	5	6	1	20,00%	Ehitus
Brauf Osaühing	4	5	1	25,00%	Haldus- ja abitegevused
ULLA PUBI OÜ	4	3	-1	-25,00%	Majutus ja toitlustus
Osaühing PADISE BUSS	3	3	0	0,00%	Veondus ja laondus
Kokku	129	129	0	0,00%	

Tabel 58 - Harju-Risti kandi suurima töötajate arvuga ettevõtted

Töötajate arvu poolest teisel kohal asuv **Osaühing Kemendro** opereerib kahte poodi, üks asub Lääne-Harju vallas Pae külas ja teine Läänemaal. Lääne-Harju kaupluses ja kohvikus töötab viis inimest, kes kõik on kohalikud elanikud.

Madise kant

Madise kandis on registreeritud vaid 7 aktiivset ettevõtet, mis kõik kuuluvad *mikroettevõtete* kategooriasse. Vähene ettevõtete arv on seletatav ka kandi väikese elanike arvuga, vaid 184 elanikku. Sellega on Madise kant väikseima elanike arvuga kant Lääne-Harju vallas.

Ettevõtte	2016 Müügitulu	2017 Müügitulu	Müügitulu muutus	Muutus % 2016 - 2017	EMTAK - Jagu
Osaühing Kuppari Trade	814 567	752 318	-62 249	-7,64%	Hulgi- ja jaekaubandus; mc
HP Autotrans OÜ	129 121	165 949	36 828	28,52%	Veondus ja laondus
Osaühing Amigo Trans	92 564	104 995	12 431	13,43%	Ehitus
MR GRILL OÜ	93 404	98 911	5 507	5,90%	Majutus ja toitlustus
Osaühing KORU KARU	56 959	52 980	-3 979	-6,99%	Kutse-, teadus- ja tehnikaa
Osaühing Liivatee Talu	29 591	33 028	3 437	11,62%	Veondus ja laondus
Masin24 OÜ	0	23 835	23 835	0,00%	Kutse-, teadus- ja tehnikaa
Kokku	1 216 206	1 232 016	15 810	1,30%	

Tabel 59. – Madise kandi ettevõtete müügitulu edetabel 2017. aastal

Madise kant on konkurentsitud kõige väiksema töökohtade arvuga kant Lääne-Harju vallas, sest Madise kandis registreeritud ettevõtetes töötas 2017. aasta ainult 13 täistöökohale taandatud töötjat. Madise kandi suurima töötajate arvuga ettevõtete edetabel.

Ettevõtte nimetus	2016 Töötajate arv	2017 Töötajate arv	Töötajate arvu muutus	Muutus % 2016-2017	EMTAK - Jagu
MR GRILL OÜ	4	4	0	0,00%	Majutus ja toitlustus
Masin24 OÜ	0	2	2	0,00%	Kutse-, teadus- ja tehnikaa
Osaühing Kuppari Trade	4	2	-2	-50,00%	Hulgi- ja jaekaubandus; mc
HP Autotrans OÜ	2	2	0	0,00%	Veondus ja laondus
Osaühing Liivatee Talu	2	1	-1	-50,00%	Veondus ja laondus
Osaühing KORU KARU	1	1	0	0,00%	Kutse-, teadus- ja tehnikaa
Osaühing Amigo Trans	1	1	0	0,00%	Ehitus
Kokku	14	13	-1	-7,14%	

Tabel 60 – Madise kandi suurima töötajate arvuga ettevõtted

Reaalselt Madise kandis töötavate inimeste arv võib olla veelgi väiksem, sest **MR GRILL OÜ** opereerib Paldiski lõunasadama terminalis kohvikut, kus töötavad kõik ettevõtte 4 töötajat. Kõik Paldiski kohviku töötajad elavad Paldiski linnas.

Kokkuvõte Lääne-Harju valla ettevõtlusest

Lääne-Harju valla ettevõtlust iseloomustavad tegurid

Eelmistes peatükkides esitatud andmete põhjal võib teha järgneva kokkuvõtte - Lääne-Harju valla ettevõtlust tervikuna iseloomustavad kolm tegurit.

Veondus ja laondus sektori suur osatähtsus aktiivsete ettevõtete hulgas. Kui Harjumaal tervikuna va. Tallinna linn moodustab *Veondus ja laondus* sektori ettevõtete müügitulu omavalitsuse ettevõtete summaarsest müügitulust alla 10% ning sektorite pingereas on *Veondus ja laondus* üldjuhul neljandal kuni kuuendal kohal, siis Lääne-Harju vallas moodustab *Veondus ja laondus* sektor kogu müügitulust 31,09%. Selle näitajaga on *Veondus ja laondus* sektor Lääne-Harju vallas esikohal, edestades napilt teisel kohal olevat *Töötleva tööstuse* sektorit.

Töötleva tööstuse ettevõtete tagasihoidlik panus valla ettevõtete näitajatesse. Jah, müügitulu poolest moodustavad *Töötleva tööstuse* ettevõtted valla ettevõtete summaarsest müügitulust 29,95%, aga kui vaadata ülejäänud mõõdikuid, siis on pilt tagasihoidlikum. Näiteks Lääne-Harju vallas on *Töötleva tööstuse* ettevõtete panus summaarsesse valla ettevõtete eksporti 36,69% ning eksport on aastaga kasvanud 2,6%, siis Harjumaal va. Tallinn moodustab *Töötleva tööstuse* ettevõtete summaarne eksport 60,49% ja aastaga on eksport Harjumaal tõusnud 10,92%, ehk neli korda rohkem kui Lääne-Harju vallas. Vaadates lisandväärtust, on 2017. aastal Lääne-Harju *Töötleva tööstuse* ettevõtete keskmine töötaja kohta loodu lisandväärtus 28 402 euro, siis Harjumaal tervikuna va. Tallinn on see 32 144 euro töötaja kohta. Lääne-Harju 26-st *Töötleva tööstuse* ettevõttest ainult neli, ületavad Harju keskmist näitajat. Kui vaadata milline komponent, millest moodustub lisandväärtus, on Lääne-Harju ettevõtetel madalam võrreldes Harjumaa keskmise näitajaga, siis on see tööjõukulud. Kolmest Lääne-Harju suurima töötajate arvuga *Töötleva tööstuse* ettevõttest kahel on keskmised tööjõukulud kuus töötaja kohta tunduvalt madalamad Eesti keskmisest. Näiteks *Osaühing EKOY Elektroonika* tööjõukulud kuus töötaja kohta on 59,85% ja *Aktsiaselts M.V.WOOL* puhul 70,42% Eesti keskmisest. **Märkus!** Need numbrid on arvutatud ettevõtete majandusaasta aruannete põhjal. Me ei tea kas ettevõtted kasutavad renditööjõudu või esineb teisi asjaolusid, mis mõjutavad keskmist tööjõukulu töötaja kohta. Samas kolmanda, töötajate arvult esikolmikusse mahtuva ettevõtte *Aktsiaselts Bestnet*, tööjõukulud töötaja kohta ületavad Eesti keskmist 39,23%.

Ettevõtete hajutus üle valla territooriumi. Eeskätt just *Töötleva tööstuse* hajutus. Kui võrrelda Lääne-Harju naabervaldasid, Saue valda ja Harku valda, siis on mõlemas kaks või enam selgelt määratletud piirkonda, kus on suurem *Töötleva tööstuse* ettevõtete kontsentratsioon. Sama kehtib ka Keila linna kohta. Lääne-Harju vallas võib tinglikult pidada *Töötleva tööstuse* keskuseks Lehola kanti. Aga nii nagu oleme märkinud peatükis *Lehola kant* leheküljel 28, asuva selle kandi kolm suuremat *Töötleva tööstuse* ettevõtet mitte ühes tööstuspargis, vaid eraldi ja põhjused miks ettevõtted selles kandis tegutsevad on seotud muude asjaoludega mitte asukohast seotud eelistega.

Täiendavad tähelepanekud

Olles viimasel kahel aastal kohtunud mitmete Harjumaa ettevõtetega mis jäävad Tallinnast lääne ja edela poole, on nende ettevõtte esindajad väga tihti välja toonud, et paljud ettevõtte töötajad käivad tööl Paldiski linnast. Suheldes Lääne-Harju vallas, väljaspool Paldiski linna asuvate ettevõtetega, nimetas ainult üks, et nende töötajate hulgas on palju Paldiski elanikke. Teised ettevõtted kas ei maininud Paldiskis elava tööjõu kasutamist üldse, või käisid sealt nende juures tööl üksikud töötajad.

Märkus! Kahjuks ei õnnestunud saada kommentaar kahe suure ettevõtte *Aktsiaselts Bestnet* ja *AKSO-HAUSE AS* käest.

Kui võrrelda Lääne-Harju Töötleva tööstuse ettevõtete keskmist tööjõukulu töötaja kohta, siis jääb see selgelt alla naaberomavalitsuste Keila linna, Harku valla ja Saue valla keskmisele.

Elukeskkond. Kaks ettevõtjat, kellega vestlesime analüüsi koostamise ajal, rõhutasid ootusena omavalitsusele atraktiivse elukeskkonna loomist vallas.